ԺԶ. ՏԱՐԻ Թիւ 4056 2/14 ՅՈՒԼԻՍ 1899 ՈՒՐԲԱԹ 6 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1317 ԺԶ. ՏԱՐԻ Թիւ 4056

درعليه، غلطه‌ده (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան
Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան.	140 Ղ.ռ
» »	վեցամսեայ.	70 »
» »	եռամսեայ.	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան.	40 Ֆրք
» »	վեցամսեայ.	20 »

Դրամի փոխարէն փոստի փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ.

ՄԵՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ
ԵՒ
ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Յառաջիկայ օգոստոս 1էն Արեւելքի բաժանորդագրական տարեշրջանը բոլորուելուն առթիւ, հարկ կը համարինք խնդրել մեր այն գործակալներէն որոնք առկախ հաշիւ ունին Թերթիս հետ, որ հաճին անյապաղ կարգադրել զայն, գանձելով ապառիկ մնացած բաժնեգինները եւ արդէն իսկ գանձուածներուն հետ միասին հասցնել մեզի: Նոյնը կը խնդրենք նաեւ գաւառային այն բաժանորդներէն որոնք ուղղակի բաժանորդագրուած են, — իրենց գտնուած քաղքին մէջ գործակալ չունենալնուն համար, — եւ տակաւին չեն ղրկած իրենց բաժանորդագինը: Աւելորդ է յիշեցնել թէ Արեւելքի բաժանորդագրութիւնը կանխիկ ըլլալով, հեռաւոր տեղերու համար բացառութիւն մըն է ապառիկ ձգուիլը որ սակայն մինչեւ մէկ ամիսէն միայն կրնայ երկարիլ: Հետեւաբար յառաջիկայ օգոստոսի սկիզբէն՝ թերթերու առաքումը պիտի դադրեցնենք այն բոլոր բաժանորդներուն որոնք մինչեւ այդ թուականը պարտքերնին վճարած չըլլան կա՛մ ուղղակի մեզի ղրկելով եւ կամ մեր գործակալներուն վճարելով որոնք տարակոյս չունինք որ իսկոյն պիտի հասցնեն մեզի:

ՊԱԿՍԱԾԸ

Վերջապէս Պատրիարքարանի ելմտացոյցը հաւասարակշռուեցաւ: Թէեւ տակաւին թուղթի վրայ, բայց ամէն հաւանականութիւն կայ որ ծրագրուած հաշիւը իրականութիւն գտնէ՝ Քաղաքական Ժողովին կողմէ ցոյց տրուած հոգածութեան եւ Ելեւմտից Հոգաբարձութեան կազմութեան շնորհիւ: Առաջինին երկու պատուիրակները եւ երկրորդին միակ ներկայ անդամը երեքշաբթի օրը կարծիքներու փոխանակութիւն մը ունեցան կեդրոնական Սնտուկի վիճակին եւ գանձումները ու վճարումները կանոնաւորելու միջոցներուն վրայ: Այդ խորհրդակցութիւնը եւ անոր յաջորդելիք աշխատութիւնը օգտակար արդիւնքներ կը խոստանան:

Երկամեայ նոր պիւտճէին պատրաստութեան առթիւ, — որուն համար կարելի է ըսել թէ ... դար մը պիտի բոլորէ, քանի որ 1899 եւ 1900 տարիներուն միանգամայն կը պատկանի, — Պատրիարք եւ Վարչութիւն նախ եւ առաջ ուզեցին դարմանել զրկանք մը որ մօտաւոր անցեալի մը մէջ եղած էր Պատրիարքարանի պաշտօնէութեան՝ ամսականներուն 100էն 10ը զեղչելով, թէեւ առանց այդ խնայողութեան՝ Պատրիարքարանը չէր սնանկանար: Նայելով թէ, աւելորդ ծախքերէ զգուշանալը՝ ինչպէս անհատներու այնպէս ալ հանրային հաստատութեանց համար տարրական սկզբունք մըն է զոր գիտնալու համար տնտեսագիտական ուսումնասիրութիւններ ըրած ըլլալու պէտք չկայ, բայց ոչ նուազ ծանօթ եւ ընդունուած սկզբունք մըն է նաեւ որ աշխատաւորներու ամսականներէն բան մը խուզելով չէ որ խնայում մը կը գոյանայ, այլ հասոյթներու յաւելման հոգ տարուելով: Ճշմարիտ տնտեսագիտութիւնը այս ըմբռնումին մէջ կը կայանայ, զոր այս անգամ հաստատեցին Քաղ. Ժողովին անդամները իրենց Ս. Նախագահին հետ, առանց այլեւս ականջ կախելու Տնտեսական Խորհուրդին վերացական ծրագիրներուն:

Բայց այս բոլոր բարի տրամադրութիւնները մեռեալ տառ կը մնան, եթէ Ժողովուրդին կարող մասը, Թաղ. Խորհուրդները եւ Առաջնորդարանները չուզեն ճշդապահ գտնուիլ այն դրամական յանձնառութեանց մասին զորս ունին հանդէպ Պատրիարքարանի: Այդ պարտականութիւնները, ինչպէս գիտենք, երեք տեսակի կը բաժնուին. անհատներու ազգ. տուրքը, քանչէլէր եւ մուգաթա: Մեր մէջ արմատացած սովորութիւն մըն է—քիչ բացառութեամբ—որ ազգային մը իր տուրքը այն ատեն միայն վճարել կը խորհի՝ երբ նշանտուքի կամ կալուածական առուծախի առթիւ Պատրիարքարան դիմէ, եւ հոն՝ փափկութեամբ հրաւիրեն զինքը, օրինական գործողութիւնը կատարուելու պահուն, որ հաճի վայրկեան մը ելմտական կամ անցագրատան դիւանը մտնել, ուր անողոք տումարը կը պարզուի իր առջեւ: Այս հարկեցուցիչ պարագայէն դուրս, ազգ. տուրքի շրջուն հաւաքիչները գրեթէ նոյն ընդունելութիւնը կը գտնեն, գուցէ պակաս իսկ, ինչ որ պիտի գտնէին եթէ նպաստ մը կամ նուէր մը խնդրելու գացած ըլլային աստ անոր: Իսկ թաղային սնտուկներուն քանչէլէրը եւ Առաջնորդարաններուն մուգաթան գանձելու համար՝ կ'ենթադրենք թէ Պատրիարքարանը այնքան շատ նամակ կը գրէ որքան վարչային, կրթական ու եկեղեցական գործերու համար: Եթէ խնայենք իրեն այս յոգնութիւնները, ու մեր պարտականութեան գիտակցութիւնը ունենանք, Կեդր. Սնտուկի վիճակի բարւոքում ըսուած յաւիտենական խնդիրը ինքնին կը լուծուի, եւ ազգին համար պատուաբեր կերպով:

Մինչեւ իսկ աւելի առաջ երթալով կրնանք ըսել որ, այդ պարագային մէջ, Կեդր. Սնտուկը դատարկութեան օրեր չտեսնելէ զատ, թերեւս հասոյթի աւելցութիւն մըն ալ ունենայ, ինչ որ երազի մը կը կարծուի հիմակ: Քաղ. Ժողովին ելմտական պատուիրակներուն պատրաստականութիւնը՝ իրենց աջակցութիւնը նուիրելու Ելմտից Հոգաբարձութեան, եւ այս վերջինին անդամներուն ընծայած երաշխաւորութիւնը իբրեւ առեւտրական հրապարակի վրայ ծանօթ, պատուաւոր ու գործնական մտքի տէր անձեր, ամէն կերպով քաջալերական են այս տեսակ լաւատեսութեան մը համար:

Պատրիարքարանի ելմտական գործը կարգի մտած կրնանք համարել ուրեմն. միայն թէ, բան մը կը պակսի անոր...—դրամը:

Տ. Ա.

ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԹԵՐԹԵՐԸ
ԿՈՎԿԱՍԻ ՄԷՋ

(Թղթակցութիւն «Արեւելք»ի)

ԲԱԳՈՒ, 21 յունիս.

Որքան էլ ցանկալի լինէր Պոլսական հայ թերթերին մեր մէջ աւելի մեծ թւով տարածուելը, այնու ամենայնիւ կան խոչընդոտներ, որոնք գրեթէ անկարելի են դարձնում դրան, եւ դրանց մէջ ամենագլխաւորը թերթերի ստացուելու կարգն է:

Արտասահմանեան ամէն մի թերթ կամ գիրք, ինչ լեզւով էլ տպուած լինի, սահմանին վրայ ստացուածին պէս ուղարկւում է Թիֆլիսի ցենզուրային եւ այնտեղ քննվելուց յետոյ միայն, ուղարկւում է տիրոջը:

Ամենայաջող դէպքում, Արեւելքը՝ օրինակ, Պոլսում տպագրուած թւականից քսան օր յետոյ միայն ստացւում է Բագւում: Հաշւելով հինգ օր Պոլիս-Թիֆլիս, եւ մի օր Թիֆլիս-Բագու, նշանակում է որ թերթերը մնում են ցենզուրայում ոչ պակաս երկու շաբաթից եւ ոչ ոքի համար ի հարկէ այլեւս անհասկանալի չի լինի որ այդպիսի դէպքում օրաթերթերթերը իրենց բոլոր թարմութիւնը կորցնում են:

Քաղաքական լուրերը զոր այնքան առատութեամբ տպում են Արեւելքը եւ Պոլսի միւս ազգ. թերթերը, կարող էին չափազանց հետաքրքիր լինել միայն հայերէն կարդացող մեր ընթերցողների համար, եթէ նրանք վաղուց արդէն հնացած չլինէին:

Բայց դա դեռ փառք է, համեմատած այն կարգերի հետ, որ տիրում էին Կովկասեան ցենզուրայում, սրանից մի քանի տարի առաջ:

Ստանում էինք թերթի մայիս ամսաթիւ համարները, յետոյ գալիս էին ապրիլինը, մարտինը, չնայելով որ դուք արդէն յուլիսումն էիք, գալիս էին թերթերը անկանոն եւ կիսատ պռատ համարներով: Շատ անգամ մի յօդուած որ դուր չէր գալիս ցենզուրային, կտրվում էր մկրատով ամբողջապէս, առանց նայելու որ այդ դէպքում տուժում էին միւս երեսի շատ անմեղ յօդուածները եւ չարունակւող թերթօնները: Այժմ այդ նկատելի չէ: Թերթերը ստացւում են մօտաւորապէս տասը օրը մի անգամ, մի քանի համարներ միասին, միայն կանոնաւոր կարգով. Ջնջուածներ լինում են շատ քիչ եւ այն էլ մուրով:

Յամենայն դէպս օրաթերթերի համար քսան օրով ուշանալը չափազանց մեծ ժամանակամիջոց է եւ սառեցնում է գրեթէ ամէն ցանկութիւն թերթ ստանալու:

Սակայն Թիֆլիսի ցենզուրան միօրինակ չի վերաբերւում բոլոր թերթերին. Բարիզի Ֆրանսերէն օրաթերթերը եւ եւրոպական ուրիշ թերթեր որոնք ստացւում են տեղական եւրոպական, առեւտրական տուների հասցէով ստացւում են շատ արագ, եւ առանց սեւցուելու: Նոյնը կարելի է ասել եւ Պոլսի ոչ-հայերէն թերթերի եւ շաբաթաթերթերի վերաբերութեամբ:

* * *

Թէ ինչ մեծ ծառայութիւն է մատուցանում քաղաքիս Մարդասիրական Ընկերութեան գրադարան - ընթերցարանը, այդ կարելի է նկատի ունենալ նրանից որ օրական ամենապակաս 100 հոգի կարդում են այդտեղ: Ընթերցարան յաճախում են նաեւ մեծ թիւ օտարազգիների, որովհետեւ այնտեղ ստացւում են մայրաքաղաքների ռուսաց գրեթէ բոլոր յայտնի պարբերական հրատարակութիւնները:

Շատ ծանր պիտի լինի այդ հիմնարկութեան փակումը հասարակութեան համար, եթէ համաձայն նոր կանոնադրութեան՝ ընկերութիւնը ստիպուած լինի փակել նրա դռները ժողովրդի առաջ:

Բագւում, ուր բազմաթիւ մարդիկ գալիս են ամէն կողմից աշխատանք գտնելու, եւ ամիսներով երբեմն պարապ են մնում, չկայ մի աւելի օգտակար հիմնարկութիւն, որտեղ նրանք կարողանային ժամանակ անցկացնել. եւ ահա դրանց համար մի թանկագին հիմնարկութիւն է Մարդասիրականի ընթերցարանը:

Ո՞ւր գնան նրանք այնուհետեւ:

Գրադարանի այդ յաճախորդների մէջ երկու հետաքրքիր թիփեր կան. տաճկահայեր են դրանք՝ յիսունի մօտ տարիքով. մէկը դրանցից հիւանդոտ դէմքով եւ նիհար կազմուածքով, միւսը կարճ հասակով եւ չափազանց կարճատես: Առաւօտեան ժամը 9ին երբ բացվում է գրադարանը, անպայման կերպով առաջինը դուք կը տեսնէք նրանց: Ամբողջ օր քանի բաց է գրադարանը, նրանք այնտեղ են խորասուզուած Արեւելքի եւ Պոլսի ուրիշ հայերէն թերթերի ընթերցանութեամբ. եւ կարդում են ծայրէ ծայր, մինչեւ վերջին տառը, մինչեւ վերջին յայտարարութիւնը ամենայն ուշադրութեամբ: Որպէս զի պատահմամբ որ եւ է համար բաց չթողնի, նրանցից մէկը ծոցի տետրակում նշանակում է թերթերի ընթացիկ համարները:

Երբեմն հարց եմ տալիս ինձ. ի՞նչ կը լինի այդ խեղճերի դրութիւնը երբ կը փակեն գրադարանը. կարելի է որ կը բացուի նորը, բայց այնտեղ ի հարկէ չեն լինի նրանց այնքան կարօտով սպասած Արեւելքը ու միւս թերթեր:

* * *

Բալախանիում, որտեղ հազարաւոր բանւորներ եւ գործակատարներ կան, նորերումս խնդիրք էր տրուած թոյլ տալու մի գրադարան-ընթերցարան բանալու, ի նկատի առնելով որ այդ մարդիկ միջոց չունին միշտ քաղաք գնալու, կամ անձամբ թերթ ստանալու: Այդ խնդիրը մերժուեցաւ:

ԱԲԵԼ ԱՊՐԵՍԵԱՆ

ԱՆՁԸ՞ ԹԷ ԾՐԱԳԻՐԸ

ՔԱՆԻ ՄԸ ԽՕՍՔ «ԱՆՑՈՐԴ»ԻՆ

Ձեռքերնիդ դալար վարդ մը բռնած՝ կը ձաղկէք առանց նայելու աջ ու ձախ: Բայց դուք չափաւոր ձաղկող մըն էք, չափաւոր ու իրաւախոհ. այս պատճառաւ կը կարծեմ թէ քիչ ատենէն համակրութիւնը վաստկեցաք շատերուն, ինչպէս եւ իմինս: Հիմա, թոյլ տուէք որ կէտի մը վրայ կեցնեմ ձեզ պահ մը եւ խորհրդածել տամ:

Ձեր նախորդ շաբթուան ուրբաթի Նոթերուն մէջ մեր դպրոցական աշակերտներուն «անհրաժեշտ անցագիր» մը տալու համար, միակ հիմնական դարման կը ցուցնէք կատարելագործուած ծրագիր մը. իբր թէ այդ ծրագիրը երբ գոյութիւն ունենար, ա՛լ ամէն աշակերտ գործի կեանքին պատրաստուած պիտի մեկնէր դպրոցական յարկէն:

Բայց կը մոռնաք որ ամէն բանէ առաջ, նոյն իսկ ամէնուն հաւանութեան արժանացող ծրագրէն առաջ, կարեւոր բան մը կայ, բան մը առանց որու որ եւ է մեթոտ, որ եւ է յայտագիր դատապարտուած է ապարդիւն մնալու: Այդ բանն է ուսուցչին անձը: Կազմուած, աւարտած անհատականութիւն մը ըսել կ'ուզեմ, որուն անձէն, նկարագրէն կը բխին ծրագիր եւ ուղղութիւն:

Ծրագրին մէջ, մայրենի լեզուին չափ հաւասար կարեւորութիւն տուէք օտար լեզուի մը, ժամանակ ու միջոցներ տրամադրելի ըրէք. քանի՞ հոգի պիտի գտնէք որ խղճի պատասխանատուութիւն մը նկատէ գործը եւ ըստ այնմ արդիւնք տայ: Դուք կ'ուզէք որ պատրաստուի մարդը՝ կեանքի դժուարութեան գիտակցութեամբը տոգորուած, նախապատրաստ ոգորելու, եւ իրեն ապրուստի պատուաւոր ճամբայ մը բանալու համար: Բայց այդ բանը ներշնչել, ներգործել, տղուն մտքին գոյնին հետ խառնել պէտք է, դպրոցական բովանդակ շրջանին մէջ, որ միջին հաշուով տասը տարի կը տեւէ մեզ համար: Ո՞վ կը խորհի այս բաները: Ո՞վ պիտի ընէ զանոնք: Ուսուցիչը անշուշտ չի կրնար իր ազդեցութեան շրջանակին մէջ լիովին պարփակել, կաղապարել մանուկը, բայց գոնէ բաւական բան կրնայ ընել, գործնական մարդը նախապատրաստելու համար. գոնէ կրնայ տղուն մէջ փնտռել, գտնել գործնական տրամադրութիւնները եւ զանոնք մշակել, բայց ինչպէ՞ս պիտի ընէ. միթէ տրամաբանական չէ՞ պահանջել որ նախ ինքը կազմուած ըլլայ, իբրեւ գործնական մարդ՝ որ արհեստին կապուած է խմելով. պէտք չէ՞ որ նախ ինքը կեանքը ճանչցած ըլլայ իր շօշափելի իրականութիւններովը:

Ուրեմն իմ կարծիքով, ծրագրէն առաջ պէտք է պատրաստել մարդը: Պատրաստուած մարդն է որ պիտի կազմակերպէ ձեր ծրագիրը: Նախ պատճառը, ապա արդիւնք:

Ռոտոսթօ Գ. Ա.

ԴԱԳԱՂԻ ՄԸ ՇՈՒՐՋԸ

Տիարպէքիրէն, պատահական թղթակից մը կը հաղորդէ մեզ որբի մը մահուան տխուր պատմութիւնը ու այդ առթիւ քաղքին ազգ. շրջանակներուն մէջ ծագած գայթակղական խնդրի մը պարագաները, որոնք կ'իմանանք թէ Պատրիարքարան ալ տեղեկագրուած են.

Ապրիլ 28ին, Տիարպէքիրի Ազգ. Որբանոցին մէջ, Սարգիս անուն 8-9 տարեկան գիւղացի նորեկ որբ մը կ'ընդունուի: Որբը, արդէն իսկ հիւանդոտ տղեկ մըն էր, եւ քթէն շատ անգամ արիւն կը վազէր: Որբանոցին մէջ, սպասաւորները տնական դեղ ու դեղորայք ընելով՝ երբեմն կը յաջողէին դադրեցնել արիւնին հոսանքը, սակայն քիչ օրէն, քիչ ատենէն, նորէն արիւնը հոսիլ կը սկսէր: Որբանոցին Հոգաբարձութիւնը բժիշկ բերել կու տայ, տղան դարմանելու համար: Բժիշկին դարմանումով արիւնը թէեւ կը դադրի, սակայն տղան, ինչպէս որ կ'ըսեն, կ'ունենայ գլխու ցաւ մը, որուն յետոյ կը յաջորդէ սաստիկ տենդ մը, ու այսպէս, կ'իյնայ անկողին, եւ տասը օր հիւանդութեամբ տառապելէ ետքը կը մեռնի, հակառակ բժշկական այնքան դարմանումներու:

Դէպքը հոս չի վերջանար:

Տեղւոյս վարժարանի ուսուցիչներէն Պ. Մամբրէ Աւետիսեան, պանդուխտ ուսուցիչ մը, որբանոցին մէջ կը մնայ, թէ՛ իբր որբանոցին գրագիրը, եւ թէ իբր հսկող որբերու յառաջդիմութեան ու բարոյականին: Քանի մը չարամիտ Հայեր, առիթէն օգտուելով, անլուր զրպարտութեամբ մը կը զրպարտեն յիշեալ ուսուցիչը, Պ. Մամբրէն, ըսելով թէ, «Մամբրէին ծեծովն է մեռեր այդ որբը», ու այս ամբաստանութեամբ կը դիմեն Առաջնորդարան, եւ իբր թէ յանուն ժողովուրդին՝ դատ կը բանան Պ. Մամբրէին դէմ, իշխանութեան բողոքելու սպառնալիքով: Որբանոցին Հոգաբարձութիւնը խնդիրը իսկոյն քննութեան կ'ենթարկէ: Առաջնորդարան կը հրաւիրուին տեղւոյս քաղաքապետական բժիշկը եւ ուրիշ երկու բժիշկներ ալ, ինչպէս նաեւ, կառավարութեան պաշտօնեաներ: Որբին մարմինը պաշտօնական քննութեան կ'ենթարկուի կառավարական պաշտօնեաներուն ներկայութեամբ: Բժշկական քննութեանց արդիւնքը եղող պաշտօնական տեղեկագիրը, բոլորովին կը հերքէ չարամիտներուն զրպարտութիւնը, եւ որբին մահը կը վերագրէ բնական հիւանդութեան մը: Բժշկական այս քննութեանց հետ, նոյն ատեն, Առաջնորդարանի մէջ կը կատարուին նաեւ պաշտօնական հարցաքննութիւններ, բարեխնամ կառավարութեան արդարադատ պաշտօնեաներուն ձեռքով: Կը հարցաքննուին Որբանոցին որբերը, որբանոցին մէջ աշխատող սպասաւորները, մեռնող դժբաղդ որբուկին սգաւոր մայրիկը, քանի մը ուսուցիչներ, ինչպէս նաեւ Պ. Մամբրէն: Վերջապէս այս հարցաքննութիւններով ալ Մամբրէին վրայ յանցանքի հետքը անգամ չի գտնուիր. ուստի թէ՛ կառավարական պաշտօնեաները, եւ թէ՛ բժիշկները, միաբերան, կ'որոշեն թէ «մեռնող որբին մահը հետեւանք է բնական հիւանդութեան»: Այսպէսով կը յայտնուի Մամբրէին անմեղութիւնը, եւ կը հերքուի չարամիտներուն զրպարտութիւնը: Հրաման կը տրուի որբին թաղուելուն: Կը մեկնին կառավարական պաշտօնեաները եւ քննիչ բժիշկները:

Ներսը, Առաջնորդարանին մէջ, այս հարցաքննութիւնները կատարուելու պահուն, տեսարանը շատ սրտաճմլիկ էր, մանաւանդ Ս. Կիրակոս եկեղեցւոյ ընդարձակ բակին մէջ: Հոն, լեցուած էր ամէն դասակարգի մարդերէ բաղկացած խուռն բազմութիւն մը: Ամէնն ալ խորին արգահատանքով եւ սրտի յուզումով կը դիտէին զրպարտութեան առարկայ եղող անմեղը: Չի կար անոնց մէջ մէկը, որ չի ցաւէր, եւ խղճի հանդարտութեամբ վկայէր այսպիսի անլուր զրպարտութեան մը ստուգութեան:

Առաւօտուն ժամը 2ին էր որ տարաբաղդ որբուկը, աւանդած էր իր վերջին շունչը, մօրը հոգատար բազուկներուն մէջ, եւ նոյն օր, իրիկուան ժամը 12էն ետքը, քաղաքէս դուրս, Հայոց գերեզմանատան մէջ, հանգիստ ու խաղաղ կը պառկէր, մինակ լացող ու դժբաղդ մայր մը թողլով իր ետեւ:

* * *

Տիարպէքիր, 15 Յունիս.

ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿԱՐԵԼԻ Է ՀԱՐՍՏԱՆԱԼ

Այս խորագրին տակ, Մաքէն լրագիրը կենսագրութիւններու շարք մը բացած է, որուն մէջ կը պատմէ Ֆրանսացի քանի մը մեծահարուստ անձերու յառաջդիմութեան եւ հարստանալուն շատ եզական պարագաները, որոնց ընթերցումը նոյնքան շահեկան է որքան օգտակար: Այդ շարքին առաջին յօդուածը նուիրուած է Բարիզի Լուվր վաճառատան հիմնադիր եւ վարիչ մեծահարուստ Պ. Շօշառի, զոր Ամերիկացիները «Առեւտուրի Նաբոլէոնը» կ'անուանեն:

Լուվրի հաստատութիւնը՝ որ իր բազմաթիւ բաժանումներով Բարիզի ամէնէն մեծ եւ առաջնակարգ վաճառատունն է իր տեսակին մէջ, Պ. Շօշառ հիմնած է, առանց բնաւ սկիզբները մտքէն անցընելու թէ օրին մէկը կրնար հիմնադիրին չափ բարգաւաճ հաստատութիւն մը ըլլալ ան:

Ամէնէն տարօրինակ առաջացումներէն մէկը ունեցած է Պ. Շօշառ: Վարժարանէն ելլելէն ետքը նետուած է առեւտրական կեանքի մէջ ու մտած է Լը Բօվըր Տիապլ վաճառատունը, շատ համեստ սկզբնաւորութեամբ մը: Տարի մը ամբողջ, աւել մը եւ փոշեհան մը ձեռքը, խանութին մաքրութեան հսկած է, սրբելով նստարանները, սեղանները եւ մաքրելով տախտակամածն ու ձեղունը, ինչպէս նաեւ խանութին ցուցափեղկն ու ապակիները: Տարին անցնելէն ետքը, 25 ֆրանքի ամսականի մը արժանի դատած է զայն վաճառատան վարչութիւնը, եւ տարուէ տարի, ամսականի յաւելմամբ, բաւական չարչարանքներէ եւ տքնութենէ վերջը Պ. Շօշառ յաջողած է վերջապէս 200 ֆր. ամսականի մը տիրանալ, ինչ որ իր յաջողութեան մեկնակէտը եղած է:

Այդ 200 ֆրանքի ամսականը սակայն, այդչափ դժուարութեամբ ձեռք բերուած ըլլալուն հակառակ, ո՛ եւ է կերպով չէր կրնար գոհացնել Շօշառի պէս մէկը՝ որ աւելի ուռած գրպան մը եւ աւելի բարձր դիրք մը ունենալու հետամուտ էր միշտ: Իր վիճակը ունեցող պաշտօնեաները երկու բան կրնային ընել. կամ ամուսնանալ իրենց վարպետին մէկ աղջկանը հետ,— հին աւանդութեան մը հաւատարիմ մնալու համար,— եւ կամ սեփական վաճառատուն մը բանալ, իրենց՝ եւ եթէ չունենային՝ դրամատէրի մը դրամով: Պ. Շօշառ այս վերջին միջոցին վրայ խորհեցաւ եւ որոշեց անով յառաջանալ: Բայց ինչպէ՞ս: Գիշերները՝ ժամը տասնըմէկին միայն կը թողուր իր աշխատութիւնը, որով ժամանակ չէր ունենար յաճախելու այն վայրերը՝ ուր ժամանակին դրամատէրները կը հաւաքուէին: Օր մը, թոթուեց կօշիկին փոշիները, եւ վաճառատունը թողլով գնաց թափառելու Բարիզի մեծ փողոցներուն մէջ՝ հարստութիւն ձեռք ձգելու երազով:

Այդ միջոցներուն՝ Բարիզ շէննալ կը սկսէր: Ահագին հաստատութիւններ կը հիմնուէին հոս ու հոն, որոնց մէջ նաեւ Լուվրի հսկայ շէնքը՝ որ Բալէ-Ռուայալ, Ռիվօլի, Մառէնկօ եւ Սէնթ-Օնորէ փողոցներուն մէջտեղ կը բարձրանար: Ընդհանուր հետաքրքրութեան առարկայ դարձած էր ան. մարդիկ ժամերով կը դիտէին այդ շէնքը՝ որուն տէրերը մտադրութիւն ունէին վաճառատան մը յատկացնել անոր տակի խանութներէն մէկը՝ թաղին մէջ ոգեւորութիւն առթելու նպատակով:

Շօշառ, որ ինքն ալ յաճախ սքանչացած էր այդ շէնքին վրայ, առիթով մը իմացաւ անոր վարիչներուն մտադրութիւնը եւ հարցուփորձ ընելով կրցաւ հասկնալ թէ շէնքին ամբողջութիւնը կալուածային Ընկերութեան կը պատկանէր: Այս կէտը հասկնալուն պէս, Շօշառ հետամուտ եղաւ յարաբերութեան մտնել այդ Ընկերութեան տնօրէնին՝ Պ. Էմիլ Բէռայրի հետ: Բոլորովին նոր հագուստ մը գնած էր այս մտքով, սակայն շարունակ մտածելուն հակառակ, չէր կրնար միջոց մը գտնել՝ Բէռայրի պէս նշանաւոր վաճառականի մը հետ ո՛ եւ է կերպով յարաբերութեան մտնելու համար. ո՞վ պիտի միջնորդէր իրեն. աս էր պէտք եղածը, միջնորդ մը:

Օր մը, շրջագայած միջոցին, պատահմամբ իր բարեկամներէն մէկուն հանդիպեցաւ, եւ որովհետեւ չափազանց մտահոգ երեւոյթ մը ունէր, բարեկամը հարցուց իրեն այդ մտահոգութեան պատճառը: Շօշառ, միամտօրէն պատմեց իր երազները եւ զգացուց թէ որչա՛փ պէտքը կը զգար միջնորդի մը՝ որ զինքը Բէռայրի ներկայացնէր:

—Բայց ունի՞ք հատ մը, ըսաւ բարեկամը. միջնորդուհի մը ունիք, Լըբէք զօրավարին այրին՝ որ շատ լաւ կը ճանչնայ Պ. Բէռայրը:

Շօշառ լայն շունչ մը առաւ. իր մայրը՝ Լըբէք զօրավարին կնոջը հետ յարաբերութիւններ ունէր: Անմիջապէս տուն վազեց. յաջորդ օրը՝ տիկին Շօշառ տիկին Լըբէքի գացած էր, եւ օր մը ինքն ալ, տիկին Լըբէք՝ Պ. Բէռայրի երթալով, յաջողած էր Շօշառի համար մուտքի տոմս մը ձեռք ձգել անկէ:

Շօշառ, երբ այդ տոմսը իր տրամադրութեան տակ ունեցաւ, արտակարգ կարգի ուրախութիւն մը զգաց ապահովաբար այդ օրը կը խոստանար իր կեանքին ամէնէն նշանակալից օրերէն մէկը ըլլալ: Ժամադրութիւնը յաջորդ օրուան որոշուած ըլլալուն, շիտակ դիմեց Ֆոնթէն-Սէն-Ժօռժ փողոցը՝ ուր այն ատենները մեծ հռչակ հանած կախարդ մը կը բնակէր, Էտմոն անունով: Անուանի գուշակը՝ երիտասարդը ընդունեց հին ատենի կախարդներուն տարօրինակ զգեստները հագած, եւ անոր այցելութեան պատճառը հասկնալէ ետքը կարգ մը այլանդակ գործողութեանց ձեռնարկեց, եւ ըսաւ.

—Մօտ օրերս մեծ գործի մը պիտի ձեռնարկէք եւ յաջողութեամբ գլուխ պիտի հանէք զայն:

Յետոյ դառօքախաղի (jeu de tarots) սկսաւ եւ անհրաժեշտ եղող կարգ մը խորհրդաւոր բառեր արտասանելէ ետքը, ըսաւ նորէն.

—Վաղ առտուան համար ժամադիր եղած էք հրեայ դրամատէրի մը հետ:

Այսչափը կը բաւէր իրեն. կախարդը լաւ գուշակութիւններ ըրած էր: Շօշառ ուրախ դէմքով մը մեկնեցաւ Ֆոնթէն-Սէն-Ժօռժ փողոցէն եւ յաջորդ առտուն, կանուխէն գնաց ներկայացաւ Կալուածային Ընկերութեան Նախագահին. եւ հակառակ հրեայ դրամատիրոջ չափազանց ցուրտ կեցուածքին, առեւտուրի մասին իր յայտնած առողջ գաղափարներովը ու ծրագիրներովը երիտասարդը կրցաւ համոզել զայն եւ նորահաստատ շէնքին մէկ մասը իրեն վարձու տրուելու խոստում մը առաւ անկէ: Շէնքին մէկ պզտիկ մասն էր իրեն վարձու տրուելիքը, ընդամէնը 160 մեթր տարածութեամբ, որուն 100 մեթրը Սէնթ-Օնորէ փողոցին վրայ, 40ը Մառէնկօ եւ 20ը Ռիվօլի փողոցին վրայ:

Այս յաջողութիւնը սակայն մեծ բան մը չէր ինքնին. դրամ պէտք էր, զօրաւոր ընկերակից մը որուն հետ կարենար հայթայթել ընթացիկ ծախքերու համար պէտք ըլլալիք դրամը: Բաղդը միշտ կը ժպտէր իրեն. իր սափրիչը օրին մէկը այդ մարդը գտաւ. Վիլ տը Բառիի մետաքսատան վարիչներէն մէկն էր՝ Պ. Հէրիօն որ իր վիճակէն դժգոհ՝ նոր գործ մը կը փնտռէր: Ընկերակցութեան պայմանագիրը իրիկուն մը ստորագրուեցաւ սրճարանի մը մէջ, պայմանագիր մը՝ որուն Պ. Հէռիօ պէտք տեսած էր, որովհետեւ չէր ուզեր առանց իր նոր գործը ապահոված ըլլալու՝ նախապէս ունեցած պաշտօնէն քաշուիլ։

Սակայն այս փութկոտութեան հակառակ, նոր հաստատութեան վաճառատան բացումը ուշացաւ. եւ երբ բացումը կատարուեցաւ, առեւտուրը լաւ վիճակով մը չէր որ սկսան քալել. առջի ատենները բնաւ խոստմնալից բան մը չի կար, բայց առանկ չմնաց. շատ չէր անցած, երբ Լուվրի վաճառատանց fondsիք ընկերութիւնը կազմուած էր 1,100,000 ֆրանք դրամագլխով եւ երկու պատասխանատու վարիչներով՝ Պ. Պ. Շօշառ եւ Հէռիօ, որոնցմէ իւրաքանչիւրը 100,000 ֆր. դրամագլուխ պէտք էր դնէր՝ իր վարիչ ըլլալուն իբր երաշխաւորութիւն։ Այս դրամագլուխը գտնելու համար ալ Շօշառ բաւական դժուարութիւն քաշեց։

Այդ միջոցին Բարիզի ամէնէն շատ շահող նորաձեւութեանց վաճառատունն էր Վիլ տը Բառին՝ տարեկան 6 միլիոն հասոյթով։ Լուվրի վաճառատունը՝ իր հաստատուելէն չորս տարի ետքը յաջողեցաւ ինքն ալ այդ թիւին հասնիլ։ Վարիչները չգոհացան սակայն եւ աւելի տարածեցին իրենց առեւտուրը. 1886ին, վաճառատունը տարեկան 13 միլիոն ֆրանք կը բերէր եւ 1861ին ալ 25 միլիոն։ Այս շատ գոհացուցիչ ընթացքը կասեցաւ 1870-71ի պատերազմին ատեն՝ ուր 5 միլիոնի իջաւ տարեկան հասոյթը։ 1873ին սակայն, սոսկալի բարձրացում մը ունեցաւ, եւ սկսաւ տարէն 32 միլիոն բերել։ Վեց տարի ետքը, 1879ին՝ Պ. Հէրիօ մեռաւ 70 միլիոն ֆրանք ժառանգութիւն ձգելով, եւ երկու տարի ետքը՝ 1881ին, Պ. Շօշառի վաճառատունը տարեկան հասոյթ կը բերէր 100 միլիոնէ աւելի գումար մը՝ որուն չափ ոչ մէկ վաճառատուն կրցած է ունենալ։

Մինչեւ այդ ատեն, հաստատութեան վարչութիւնը կամաց կամաց վարձած էր շէնքին տակի միւս խանութներն ալ եւ յետոյ գնած էր Լուվրի բովանդակ շէնքը՝ 20 միլիոն ֆրանքի։ Շօշառ գլխաւոր վարիչը կը մնար, եւ կարելի չէր գաղափար մը կազմել իր գործունէութեան վրայ։ Ամէն այցելուներն ալ խմբովին կ'ընդունէր իր դրասենեակին մէջ, ուր իւրաքանչիւր այցելու իրեն կը պարզէր ի՛նչ նպատակով այցելութիւն տուած ըլլալը։ Անոնցմէ շատերը նոր ապրանքներ ծախելու կու գային, Շօշառ կը քննէր բերուած բոլոր նմոյշներն ալ, կը հաւնէր, կը սակարկէր, գաղափար կը փոխանակէր, միւս կողմէ ալ իրեն հասած նամակներուն պատասխանելով ու պայմանագիրներ ստորագրելով։

Ասոնք առտուն կ'ըլլային ընդհանրապէս. ցորեկէն ետքը վաճառատուններուն վրայ կը հսկէր, առեւտուրին ներկայ կ'ըլլար, մտիկ կ'ընէր յաճախորդներուն փոխանակած կարծիքները եւ կ'օգտուէր անոնցմէ։ Իր պաշտօնեաները տաք սրտով գործին կապելու համար նորանոր հնարքներ կը մտածէր. հաշիւներու մէջ սխալ մը գտնողը որոշ վարձատրութիւն մը կը ստանար եւ իւրաքանչիւր պաշտօնեայ քանի ծրար որ կապէր, այնչափ անգամ տասը բարա կը ստանար, այս տասը բարայի վարձքը, ինքնին շատ աննշան, վերջին ծայր արագ աշխատցնել կու տար պաշտօնեաները։ Հաստատած էր նաեւ խնայողութեան սնտուկ մը՝ իր պաշտօնեաներուն համար։ Մեծ առաւելութիւններ կային նաեւ յաճախորդներուն համար, որոնց միշտ մասնաւոր նուէրներ կը տրուէր գնում ըրած ատեննին։

Պ. Շօշառ մինչեւ 30 տարի այդ հաստատութեան գլուխը մնաց։ 1885ին թողուց անոր ընդհանուր վարիչի պաշտօնը, այնչափ աշխատութենէ ետքը, հանդարտօրէն անցուած կեանքի մը մէջ արժանի հանգիստ մը վայելելու համար։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. — Համայնքներու ընտրական բարենորոգումը. — Տէպայի Վիէննայի թղթակցէն.

«Այս միջոցիս հասարակութիւնը խռովող խնդիրը սա է թէ կառավարութիւնը պիտի վաւերացնէ՞ թէ ոչ Վիէննայի եւ Ստորին-Աւստրիոյ համար հակահրէականներուն կողմէ պատրաստուած ընտրական բարենորոգման այլանդակ օրէնքը։ Երկու կողմէն ալ անլուր ջանքեր կ'ընեն յաջողելու համար. ազատականները ու ընկերվարականները բազմաթիւ միթինկներ կը կազմեն հակահրէականներու պատրաստած օրինագծին դէմ մաքառելու համար. հակահրէականներն ալ իրենց գումարումներուն մէջ կոկորդնին կը պատռեն որոտալու համար իրենց հակառակորդներուն դէմ զօրս «սինլքոր, սրիկայ, գող» կը կոչեն։ Երբ գործիչ մը այդ տեսակ լեզու մը գործածէ կարեւորութիւնը կը կորսնցնէ եւ իր ըրած նախատինքները իր վրայ կ'իյնան։ Բայց խնդիրը կը փոխուի, երբ այդ լեզուն գործածողները պաշտօնատարներ ըլլան։ Ասոնց մէջ ամէնէն կարեւորներն են Վիէննայի քաղաքապետը տոքդ. Լուէկըր եւ օգնականը՝ Սթրոպախ։ Առաջինը քանի անգամ «սինլքոր» անուանած է ազատականները։ Երկրորդը մինչեւ իսկ «գողերու խումբ մը» կը կոչէ զանոնք։ Աւելորդ է ըսել թէ պաշտօնատարներու այդ գարշելի յուտանքները անհագին արձագանք մը կը գտնեն ընկերվարականներու բանակին մէջ։ Աւասիկ թէ ինչպէս կը խօսի գործաւորներու լրագիրը.

«Գործաւո՛րներ։ Լուէկըր ձեզի համար «սինլքոր, սրիկայ» ըսաւ։ Սթրոպախ «գողերու խումբ մը» կ'անուանէ ձեզի։ Ուրեմն Սի՛նլքորնե՛ր ու սրիկա՛ներ, ցոյց տուէք ինքզինքնիդ Վիէննայի այդ պաշտօնատարներուն։ Հինգշաբթի իրիկուան համար պտոյտի մը կը հրաւիրենք ձեզի։ Եկէ՛ք ամէնքնիդ ալ, այր ու կին, որ կը վերարկէք անպարկեշտներու խումբին ինչպէս ձեզ անուանեց Վիէննայի արժանայարգ քաղաքապետը։ Հակահրէական երեսփոխան Շմայտեր կ'ըսէ ձեզի համար թէ երազի մէջ անգամ աշխատութեան վրայ խորհիլ չէք ուզեր։ Ձեր գործի հագուստներովը եկէ՛ք, ուղղակի գործարաններէն։ Մենք, ծոյլ, սինլքոր ու սրիկայ, ձեզի պիտի հանդիպինք իրիկուան ժամ 7ին՝ Քահրէնպէրկի եւ Բարբրինկի մէջ տեղը (Վիէննայի բարձր դասուն սովորական ճեմելավայրը) անցք մը կատարելու համար։ Անոնք որ կ'ուզեն գործաւորներու իրաւունքները անոնց ձեռքէն առնել եւ մեզ կը թշնամանեն ու կ'այպանեն, մեզի հազարներով պիտի տեսնեն իրենց դէմը, բայց երկուշաբթի նորէն պիտի երեւանք անոնց աչքին։ Բաց գումարումներու եւ Վիէննայի բոլոր շրջանակներուն մէջ, աշխատող ժողովուրդը պիտի պատասխանէ «ժողովրդական զաւակ»ին (տոքդ. Լուէկըր կ'ախորժի երբ այնպէս կոչեն զինքը)։ Գործաւորնե՛ր, պատրաստ եղէք եւ պաշտպանեցէք ձեր իրաւունքը։»

«Այս տողերը ամբողջութեամբ առաջ բերի ցոյց տալու համար թէ միտքերը ո՛ր աստիճան գրգռուած են։ Պրիւսէլի մէջ եղածին պէս մինչեւ հիմա եթէ արիւն չը հոսեցաւ, պատճառը այն է թէ Վիէննացիներու խառնուածքը ֆրանսացիներէն նուազ արիւնային է, եւ դիւրաւ չեն յուզուիր, բայց հակահրէականները եթէ շարունակեն իրենց գրգռութիւնները, եւ, մանաւանդ, եթէ այդ կարծեալ ընտրական բարենորոգումը վաւերանայ, անտարակոյս Պրիւսէլի մէջ պատահածները Վիէննայի փողոցներուն մէջ ալ պիտի պատահին։ Այնպէս կ'երեւայ թէ կառավարութիւնն ալ կը վարանի այդ եղանակով վարձատրելու հակահրէական կուսակցութիւնը՝ տալով խոստացուած աջակցութիւնը. պատասխանատուութիւնը շատ մեծ է եւ, ատկէ զատ, ապագայ ընտրութեանց արդիւնքն ալ շատ կասկածելի է։ Ֆրեմտէնպլաթ կէս-պաշտօնական լրագիրը Պէլճիքայի դէպքերուն վրայ յօդուած մը հրատարակելով կը հաստատէ կառավարութեան այդ վարանումները եւ բացարձակապէս կը դատապարտէ հակահրէականներու արարքը։ Աւասիկ թէ ի՛նչ կ'ըսէ.

«Մեծամասնութիւն մը միշտ սխալ ճամբուն կը հետեւի, երբ կ'աշխատի յաղթանակով ձեռք անցուած երկրի մը պէս վարուիլ այն կուսանին վրայ որուն այս միջոցիս կը տիրէ, վասն զի այդ կերպով ցոյց կու տայ թէ ոչ միայն ուղղամիտ չէ, այլ իր ոյժին վրայ ալ վստահութիւն չունի եւ քաղաքական իմացականութենէ զուրկ է։ Ստորին Աւստրիոյ մեր նահանգային ժողովը սխալ մը գործեց՝ քուէարկելով համայնքներու ընտրական բարենորոգումը, եւ մեծամասնութիւնը իրաւունք չունի զարմանալու թէ փոքրամասնութիւնը ի՞նչու ինքզինքը կը պաշտպանէ։ Կան ուրիշ միջոցներ որոնցմով կառավարութիւն մը կրնայ երկարել իր տիրապետութեան տեւականութիւնը. ատիկա լաւ վարչութիւն մը եւ լաւ քաղաքականութիւն մըն է։»

«Եթէ պաշտօնական շրջանակներու մէջ առաւելապէս տիրող գաղափարները ատոնք են, ուրեմն ընտրական բարենորոգման օրէնքը պիտի չվաւերացուի, ինչ որ աւելի աղէկ պիտի ըլլայ Վիէննայի անդորրութեան եւ հանրային բարեկարգութեան համար։»

ԿԱԼԻՉԻՈՅ ԲԱՆԱՄԱՆ. — Փաստաբան Տօքթ. Սմիտլովսքիի անձնասպանութիւնը նորէն կը կենդանացնէ «Կալիչիոյ Բանաման» կոչուած խնդիրը։ Կալիչիոյ պանքային ձախողութիւնը արդէն բաւական զոհեր ունեցած է, եւ անձնասպանութիւնը Տօքթ. Սմիտլովսքիի, որ իր լեհ հայրենակիցներուն մէջ մեծ համարում կը վայելէր ցոյց կու տայ թէ խնդիրը տակաւին հեռու է կարգադրուելէ։ Սմիտլովսքի երկու եղբայրներուն պարտքը կէս միլիոն ֆիօրինէ չափ է։ Ասոնք իմացած էին թէ հարցաքննիչ դատաւորը քննութիւն մը պիտի կատարէ իրենց կողմէ շրջաբերութեան հանուած փոխանակագիրներուն համար։ Այդ երկու եղբայրներէն մէկը յաջողած է փախչիլ եւ կ'ըսուի, թէ հիմա Բարիզ կը գտնուի, իսկ միւսը ինքզինքը թունաւորած է։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Հարաւային Ափրիկէի մասին առնուած վերջին լուրերուն նայելով Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ, անցեալ երկուշաբթի, Սըր Հէնրի Քէմպըլ Պէնըրմէն տեղեկութիւն ուզեց Թրանսվալի խնդրին համար կատարուած բանակցութեանց արդիւնքին վրայ։ Լոնտոնէն չորեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ գաղթային նախարար Պ. Չէմպրլէն ճառ մը արտասանելով յայտարարեր է որ Թրանսվալի կառավարութեան զիջումները նուազ գոհանալի են։

— Լոնտոնէն նոյն թուականով կը հեռագրեն թէ Ալտըրշոթի մնայուն բանակեղին հեծելազօրքերը հրաման ստացեր են պատրաստ ըլլալ՝ հարաւային Ափրիկէ ուղեւորելու համար։

ՏՐԷՅՖԻՒՍԻ ԽՆԴԻՐԸ. — Բարիզի լրագիրները կը հրատարակեն գաղթային նախկին նախարար Պ. Լըպոնի մէկ նամակը որով կը յայտարարէ թէ պաշտօնական տեղեկագիրներ ստացած ըլլալով որ Տրէյֆիւսի փախուստը հաւանական է, Սատանայի կղզիին մէջ անոր հիւղակին շուրջը ցցապատնէշ մը չինել տուեր եւ հրամայեր է Տրէյֆիւսը շղթայի զարնել գիշերը, մինչեւ որ ցցապատնէշը շինուի։

— Պ. Քընէ տը Պօըրէու աղերսագիր մը տուած է նախարարապետին, պատերազմական նախարարին եւ 10րդ զօրաբաժնի հրամանատարին, յայտարարելով որ Տրէյֆիւս մեղապարտ է՝ օտար տէրութեանց գաղտնի թուղթեր հաղորդած ըլլալուն համար։

— Տրէյֆիւսի փաստաբան Պ. Լապօրի Ռէնի մէջ տուն մը վարձելով, ընտանիքովը հոն հաստատուեր է։

— Կ'ըսուի թէ Ռէնի զինուորական ատեանը երեսուն նիստի մէջ պիտի կրնայ աւարտել Տրէյֆիւսի վերադատումը։

ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ ՄԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ. — Պիլէֆէլտի մէջ յիշատակարան մը կանգնուեցաւ ի պատիւ այն ճառին զոր Գերմանիոյ կայսրը 1897ին արտասանեց ծայրայեղական գաղափարներու դէմ։ Վիլհէլմ Բ. այս առթիւ հեռագիր մը ուղղելով մասնաւոր խորհրդական Հինցրէթէրի, ծանոյց թէ այդ յիշատակարանը պիտի ապացուցանէ որ ինք տրամադիր է անդրդուելի կերպով շարունակելու իր ձայնը որ կը ջախջախէ ամէն ընդդիմութիւն։

ԺԱՏՈՆ ԶՕՐԱՎԱՐԸ. — Բարիզէն կը հեռագրեն թէ հակառակ լրագիրներու ըսածին, բնաւ խնդիր եղած չէ պաշտօնանկ ընելու ժատոն զօրավարը որ թէ՛ կառավարութեան եւ թէ պատերազմական նախարարին վստահութիւնը կը վայելէ միշտ։

ԲԷԼԼԻԷՕ ԶՕՐԱՎԱՐԸ. — Ցուցէն զօրավարը պատերազմական նախարար Կալիֆէ զօրավարին յանձնեց՝ Բէլլիէօ զօրավարին նկատմամբ կատարուած քննութեան տեղեկագիրը որուն եզրակացութիւնը թէեւ գաղտնի կը պահուի, սակայն զրոյց կայ թէ Բէլլիէօ զօրավարին համար նպաստաւոր է։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿԷՆ կը հեռագրեն թէ Նաչալօ լրագիրը իսպառ խափանուեր է կառավարութեան կողմէ։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ Խորհրդարանին երկու ժողովներուն նիստերը մինչեւ սեպտեմբեր 28 յետաձգուեցան։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Ներքին գործոց նախարարը շրջաբերական մը ուղղելով գաւառաց կառավարիչներուն, հրաւիրեր է զանոնք յաճախակի այցելութիւններով տեղեկութիւն առնել գիւղացիներու պէտքերուն եւ անոնց մտային վիճակին վրայ. մաքառիլ տարածուած յոռի գաղափարներուն դէմ եւ անոնց ուշադրութիւնը հրաւիրել այն վտանգներուն վրայ որոնց կրնան ենթարկուիլ, եթէ կարեւորութիւն տան այդ յոռի գաղափարներուն։ Նաեւ ծանուցանել գիւղացիներուն որ եթէ ըմբոստութեան մէջ գտնուին, պատժական օրէնքները ամենայն խստութեամբ պիտի գործադրուին։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՓՐԻԿԷ. — Նոր երկաթուղիի ծրագիր մը. — Մոմպասայէն կը գրեն թէ անդրափրիկեան եւ Վիքթորիայի լիճին երկաթուղիներէն զատ, անգլիական երկաթուղիի նոր գիծի մը շինութիւնն ալ կ'ուսումնասիրուի։ Բաւական ատենէ ի վեր զրոյց կայ թէ մօտերս երկաթուղի մը պիտի շինուի Արեւելեան Սուտանէն Խարթումէն, յետոյ Քասալա՝ Ապու-Հարասէն ու Կէտարէֆէն անցնելով եւ անկէ Սուաքին՝ Կարմիր ծովին վրայ։ Այդ նոր գիծը եթէ շինուի, բարեբեր եւ հարուստ երկիր մը պիտի բացուի բրիտանական վաճառականութեան առջեւ։ Սուտանի եւ Հապէշաստանի հիւսիսային արեւմտեան մասին բերքերը այդ ճամբով պիտի փոխադրուին, որ Պէրպէր-Սուաքինի ճամբէն շատ գերազանց է։ Միւս կողմէ հաւանական է որ անդրափրիկեան երկաթուղին, Վիքթորիայի հիւսիսային կողմէն անցնելիք տեղերուն բնական դիրքին պատճառաւ, Սպիտակ Նեղոսի արեւելեան կողմէն պիտի անցնի եւ պիտի մօտենայ Հապէշաստանի արեւմտեան սահմաններուն։ Այդ պարագային մէջ շատ դիւրին պիտի ըլլայ զայն միացնել Կէտարէֆի գիծին։ Մէնկոյի համար, որ Ուկանտայի մայրաքաղաքն է, փայլուն ապագայ մը կը գուշակուի, վասն զի այդ տեղը անդրափրիկեան եւ Վիքթորիայի լիճին գիծերուն միացման կէտը պիտի ըլլայ։ Այդ վերջին գիծը յետոյ մինչեւ Ուկանտա պիտի երկարի։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌ. — Անգլիոյ մէջ պատրաստուած այն արշաւախումբը որ հարաւային բեւեռ պիտի երթայ, անգլիական կառավարութենէն 45,000 անգլ. ոսկիի նպաստ մը ընդունեց։ Աշխարհագրական արքայական Ընկերութեան նախագահ Սըր Քլէմէնթ Մարքամ անցեալները խնդրած էր գանձուց նախարար Պ. Պալֆուրէ որ գանձէն 60,000 ոսկիի նուէր մը ընէ լրացնելու այն 100,000 ոսկին որ անհրաժեշտ է արշաւախումբը յաջողցնելու համար։ Սըր Ֆրանսիս Մօուաթ, յանուն կառավարութեան պատասխանելով աշխարհագրական Ընկերութեան, յայտարարած էր թէ գանձը մտադիր է Խորհրդարանէն 45,000 ոսկիի նպաստ մը ուզել այդ արշաւախումբին համար, բաւական է որ Ընկերութիւնը երաշխաւորէ թէ հասարակութիւնն ալ նոյնչափ գումար մը պիտի տայ հանգանակութեամբ։ Կառավարութեան առաջարկած այս պայմանը Ընկերութեան երկիւղ ազդելու հանգամանքը չունէր, վասն զի ժողովուրդին կողմէ մինչեւ հիմա կատարուած հանգանակութիւնը 40,000 ոսկիի հասած է։ Ատկէ զատ Քուինզլանտի (Աւստրալիա) նախարարապետը նոյն գաղթավայրին Խորհրդարանէն 5000 ոսկիի վարկ մը ուզած է՝ հարաւային Բեւեռ զրկուելիք արշաւախումբին համար։ Ուրիշ գաղթավայրեր ալ կը պատրաստուին Քուինզլանտի օրինակին հետեւելու։ Արշաւախումբը մօտերս ճամբայ պիտի ելլէ եւ պիտի գործակցի գերմանական արշաւախումբի մը, որ միեւնոյն ատեն Հիւսիսային ծովէն ճամբայ պիտի ելլէ։ Սըր Քլէմէնթ Մարքամ այդ առթիւ ուղեւորութիւն մը պիտի կատարէ Պէրլին՝ գերման դիտնականներուն հետ վերջնական համաձայնութիւն մը գոյացնելու նպատակով։ Հաւանական կ'երեւայ թէ անգլիական ու գերմանական արշաւախումբերը զատ զատ ճամբաներով կատարեն իրենց ուղեւորութիւնը, յետոյ երկու կողմին ըրած զննութիւնները միասին քննելու համար։ Անգլիական շոգենաւը փայտէ պիտի ըլլայ՝ 6—700 թոնօ տարողութեամբ։ Անոր յատակագիծը կը պատրաստէ Անգլիոյ ծովային նախարարութեան շինութեանց առաջին ճարտարագէտ Սըր Ուիլեըմ Հուայթ։ Արշաւախումբին ուղեւորութիւնը երեք տարի պիտի տեւէ։ Ամբողջ ծախքը 100,000 ոսկի պիտի ըլլայ սա մանրամասնութեամբ.—35,000 ոսկի նաւին շինութեանը, 4000՝ կահաւորմանը, 20,000 օրականներու, 7000՝ հագուստի, 10,000՝ ածուխի եւ պաշարի, 6,000՝ զանազան եւ 10,000 ալ իբրեւ պահեստի դրամ։ Անգլիական արշաւախումբին պետը նաւային փորձառու սպայ մը պիտի ըլլայ, իսկ գերմանացիներունը՝ բրոֆէսէօր մը։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ. — Գերմանիոյ կայսեր կողմէ ֆրանսական Իֆիժէնի մարտանաւին տրուած այցելութեան մասին Քէօլնիշէ Ցայթունկ սապէս կը խօսի։

«Պէրկէնի մէջ գերման զրահաւորին եւ ֆրանսական Իֆիժէնի յածանաւին միջեւ փոխանակուած բարեկամական հաւաստիքները մեզի համար նոր ապացոյց մը են թէ ֆրանսացիներու միտքերը հանդարտած են Գերմանիոյ հանդէպ։ Բարիզէն մեր ստացած հեռագիրներուն նայելով, Վիլհէլմ կայսեր կողմէ Իֆիժէնի յածանաւին տրուած այցելութեան լուրը համակրութեամբ ընդունուեր է. նաեւ այս առթիւ Բարիզի մէջ դիտել տուեր են թէ Վիլհէլմ Բ. քանիցս բարեկամական զգացումներ յայտնած է Ֆրանսայի հանդէպ եւ թէ գերմանական քաղաքականութիւնը այժմ Ֆրանսայի նպաստաւոր ուղղութեան մը մէջ կը դառնայ։»

— Իտալիոյ լրագիրներն ալ, որոնք մինչեւ հիմա միայն լուրերը տուած էին, սկսած են խօսիլ անոր վրայ։ Կ'ըսեն թէ կարելի չէ անտեսել Վիլհէլմ Բ.ի եւ Պ. Լուպէի միջեւ փոխանակուած հեռագիրներու քաղաքական կարեւորութիւնը։ Իտալական լրագիրները կը հարցնեն թէ Իտալացիները այդ առթիւ պիտի գիտնա՞ն իրենց պարտքը։

— Թայմզ իր կողմէ բան մը չըսեր. Բարիզի իր թղթակիցը միայն կը գրէ թէ պէտք չէ քաղաքական կարեւորութիւն մը տալ այդ այցելութեան։ Տէյլի Թէլէկրաֆ ու Սթանտըրտ ալ լուռ կը մնան։ Մօրնինկ Բօսթ կ'ըսէ. «Բարեկամութենէ մը մինչեւ դաշնադրութիւն մեծ հեռաւորութիւն մը կայ։ Ուրախանալով հանդերձ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի բարեկամութենէն առաջ գալիք նպաստաւոր պարագաներուն վրայ, բնաւ չենք վրդովիր Բարիզի անգլատեացներու գուշակութիւններէն։»

ՌՈՒՍԻՈՅ Եօրկէյ մեծ դուքսին մահուան առթիւ առջի օրը Սոֆիայի մայր եկեղեցիին մէջ հոգեհանգիստ կատարուեր է։ Ներկայ գտնուեր են Ֆէրտինանտ իշխանը, նախարարները, հիւպատոսները, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները եւ բազմաթիւ ժողովուրդ։ Նոյն օրը կէս օրին մօտ Սոֆիայի ռուսական հիւպատոսարանի մատրան մէջ ալ հոգեհանգիստ կատարուեր է։ Ներկայ գտնուեր են նաեւ Ֆէրտինանտ իշխանը, նախարարները եւ հիւպատոսական մարմինը։

— Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ Յունաստանի գահաժառանգ Կոստանդիանոս իշխանը որ Քօբէնհակ կը գտնուի, Յունաստանի արքայական գերդաստանին կողմէ ներկայ պիտի գտնուի Եօրկէյ մեծ դուքսին յուղարկաւորութեանը։

— Եւրոպական Ռուսիոյ կարգ մը նահանգներն ալ սկսած են նեղուիլ հունձքերու գէշութենէն։ Մասնաւոր դրասենեակներ պիտի հաստատուին ժողովուրդը սնուցանելու համար։

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ. — Պէրլինէն Վիէննայի Թերթերուն ուղղուած հեռագրի մը նայելով, սխալ է այն լուրը թէ Կօլուխովսքի կոմսը եւ Հոհէնլօէ իշխանը Իշլի մէջ պիտի տեսակցին յուլիս 25ին։ Կօլուխովսքի կոմսը քանի մը շաբաթ Վիթէլ պիտի մնայ, մինչդեռ Գերմանիոյ նախարարապետը նոյն միջոցին Վիլտպատ պիտի գտնուի։

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ՍՈՐՎԻԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒՆ

Օսմաներէն լեզուն, իր ընթացիկ վիճակին մէջ կատարելապէս ուսուցանելու համար, երիտասարդ մը՝ միմիայն ուրբաթ եւ կիրակի օրերը դաս տալու պայմանաւ՝ պատրաստ է էն դիւրամատչելի պայմաններով. փափաքողները կրնան Արեւելքի խմբագրատունը դիմել։ 381 4—6

Հրատարակուեցաւ
ՏՈՔ. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ
Պատկերազարդ գործ
362 Գին 6 դրշ. 13—14

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Իւլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Մուշի նոր կառավարիչ Հասան Ֆէհմի էֆ.ի։

— Այտընի նահանգին Զալ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Լատիքի նախորդ գայմագամ Իպրահիմ Ֆէհմի էֆ.։

— Հազարապետութեան աստիճան տրուեցաւ Բ. զօրաբանակին (Էտիրնէ) հեծելազօրքերու 10րդ գունդին բժիշկ դերհազարապետ Յակոբ էֆ.ի։

— Բ. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Մուշի նոր կառավարիչ Հասան Ֆէհմի էֆ.ի։ Բ. կարգի Օսմանիէ՝ Սէլանիկի մէջ զինուորական պիտոյք հայթայթող Պ. Շառլ Ալաթինիի եւ Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ Պ. Ալֆրէտ Ալաթինիի։

— Բ. կարգի Շէֆգաթ՝ հելլենական դեսպանատան գործակատար Պ. Զալաքոսթայի կնոջը։

ՑԱՐԵՒԻՉԻՆ ՄԱՀԸ. — Ռուսիոյ կայսրը հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնեց Վեհ. Սուլթանին ցաւակցական հեռագրին։

— Առջի օրը բազմաթիւ անձնաւորութիւններ, որոնց մէջ կային Պարսից դեսպանը, Սեւ Լերան դեսպանը, պապական նուիրակը, գերմանական դեսպանատան երէցը եւ Պետական Խորհուրդին անդամ Իսմաիլ Քէմալ պէյ, ռուսական դեսպանատունը երթալով ցաւակցական այցելութիւն տուին Պ. Զինովիէվի։

— Երուսաղէմի Յունաց նախորդ Պատրիարքը երէկ Հէյպէլիի Այիեօրկի վանքին մատուռին մէջ պատարագ մատոյց եւ հոգեհանգիստ կատարեց Եօրկէյ մեծ դուքսին համար։ Բազմաթիւ յոյն ընտանիքներ ներկայ գտնուեցան։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը Երուսաղէմի նախորդ Պատրիարքը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց հանգուցեալ մեծ դուքսին մօրը՝ Մարիա Ֆէոտորովնա մայր կայսրուհիին։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՍԵՒ ԼԵՌ. — Շաքիր փաշա, որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ներկայ պիտի գտնուի Սեւ Լերան Տանիլօ իշխանին հարսնիքին, Ն. Վեհափառութեան կողմէ մեծարժէք նուէրներ տարած է փեսին եւ հարսին համար։

ԱԹԷՆՔԻ օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ դիտողութիւն ըրեր է Յունաստանի նախարարապետին՝ օսմ. նաւահանգիստներու ժամանմանց դէմ գործադրուած քարանթինաներուն համար։ Նախարարապետը պատասխաներ է թէ հարկ եղած հրամանը տուած է որպէս զի օսմ. նաւահանգիստներէն հասնող շոգենաւերը ազատ թողուին։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ. — Երկու հարիւր քսանըհինգ իսլամ գաղթականներ որոնք Այտընի նահանգին մէջ բնակութիւն պիտի հաստատեն, կիրակի օրը Իզմիր ժամանեցին։ Հազար վեց հարիւր գաղթականներ ալ Իզմիրէն Սուրիա պիտի ղրկուին։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ. — Ճէնովայի Անսալտօ նաւագործարանին մէջ սկսուեր է Մէսուտիէ մարտանաւին նորոգութիւնը։ Նախ ոչխարներ զենուեր եւ բարեմաղթութիւններ եղեր են Վեհ. Սուլթանին համար։ Մէսուտիէի թէ՛ ամբողջութիւնը եւ թէ մեքենան, կաթսաները եւ բոլոր զէնքերը նոր դրութեան համաձայն պիտի վերանորոգուին։ Մէսուտիէ երկու պտուտակ պիտի ունենայ, որով ժամը 16 մղոն արագութիւն պիտի ունենայ։ Շինութիւնները 18 ամիս պիտի տեւեն։ Ասարը Թեւֆիգ մարտանաւն ալ վերջին դրութեան համաձայն պիտի վերանորոգուի։ Այդ երկուքէն զատ ուրիշ զրահաւոր մըն ալ Ճէնովա պիտի ղրկուի վերանորոգուելու համար։

— Կ. Պոլսոյ իտալական դեսպան Պ. Բանսա որ Իտալիա կը գտնուի, անցեալները Իզմիր շոգենաւը երթալով այցելութիւն տուեր է ծովակալ Խալիլ փաշայի։ Դեսպանին ժամանման միջոցին Խալիլ փաշա եւ սպայակոյտը պաշտօնական համազգեստով ընդուներ են զայն։ Պ. Բանսա Իզմիր շոգենաւը մտնելուն պէս մեծ կայմին վրայ իտալական դրօշը պարզուեր է։ Դեսպանին մեկնած ատենը Իզմիր թնդանօթ արձակեր է. թէ այդ շոգենաւին եւ թէ Մէսուտիէ ու Ասարը Թեւֆիգ մարտանաւերուն նաւազները «հուրրա՛» գոչեր են։

ՍԱՄՈՍԻ իշխանապետութիւնը Բ. Դուռնէն խնդրած էր որ կղզիին ընտրական դրութիւնը կարգ մը փոփոխութիւններ կրէ։ Կայս. Իրատէ մը հաւանած ըլլալով այս խնդրոյն, իշխան Քոսթաքի էֆ. Վաեաննի սա պաշտօնագրով խնդիրը հաղորդեր է Սամոսի ծերակոյտին.

«Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը կը ծանուցանէ թէ կայս. Իրատէ մը արտօնած է գործադրութիւնը ընտրական օրինագծին տրամադրութեանց որոնք քուէարկուած են ընդհանուր ժողովին կողմէ։ Ն. Բարձրութիւնը կը ծանուցանէ նաեւ ինծի թէ կայս. կառավարութիւնը, երբ ներկայացուի Ծերակոյտին կազմակերպութեան օրէնքին տեղ դրուելու համար պատրաստուած օրինագիծը, որ անընդունելի նկատուած է, իրեն կը վերապահէ որոշում մը տալ այն սկզբունքին համար թէ Ծերակոյտին մէջ ութը ընտրելիներու տեղ ընդհանուր ժողովը իւրաքանչիւր շրջանակին համար ուղղակի չորս հոգի ընտրէ, մեծամասնութեամբ եւ անոնց պաշտօնը երկու տարի տեւէ։»

Սամոսի ժողովուրդը մեծ գոհունակութեամբ ընդունեց է ընտրական օրէնքին վաւերացման լուրը։ Այդ նոր օրէն-
քին համաձայն ընտրութիւնները գաղտն
քուէով պիտի կատարուին։ Իկեմոնիա լ
լրագիրը այս առթիւ երախտագիտութի
կը յայտնէ Վեհ. Սուլթանին։

ՏԻՒՐԷՅ ԾՈՎԱԿԱԼԸ. — Նոյն լու
կայ թէ Տիւրէյ ծովակալը մօտերս կ
Պոլիս գալով ամերիկեան դեսպան Ս
Շթրաուսի կողմէ պիտի հիւրընկալուի։

ՍԸՐ Ա. ՊԱՐԹԼԷԹԻ ծրագիրը, Սելա
նիկի ու Իզմիրի մէջ ելեկտրական լ
գործածելու եւ ելեկտրաշարժ ֆրամուէյ
ներ բանեցնելու համար, որ կայս. պա
լատան կողմէ Բ. Դրան վերադարձուա
էր կարգ մը ձեւակերպութիւնները լր
ցընելու նպատակաւ, նորէն կայս. պա
տան մատուցուեր է։ Սըր Ա. Պարթլէթ
վաղը Լոնտոն կ'ուղեւորի։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Սէլանիկէն կ
րակի օրուան թուականով կը գրեն Մոն
դէօռի. «Սասուլ Մօտիանօ եւ որդի Կի
Սասուլ Մօտիանօ տունը անցեալ երեկո
թի անստորագիր նամակ մը ստացաւ
որոշ պայմանաժամի մէջ պէտք է քան
հինգ հազար օսմ. ոսկի վճարէ։ Ա
նամակը անմիջապէս տարուեցաւ կուսակ
լին եւ Իտալիոյ հիւպատոսին։ Կուսակ
իսկոյն խիստ միջոցներ ձեռք առաւ։»

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Աղեքսանդրիոյ մէ
առջի օրը, ժանտախտէ դէպք ու մ
չպատահեցաւ։

— Եգիպտոսի առողջապահական վա
չութիւնը յանձնաժողով մը կազմեց ժա
տախտին երեւան ելլելուն պատճառնե
քննելու համար։

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ. — Նախարարաց խոր
հուրդին որոշմամբ որ վաւերացած է կայ
Իրատէով, երկու հարիւր հազար ոսկ
տասը ու քսան փարանոց մանր դրամն
պիտի պատրաստուին։

ՅՈՒԼԻՍ 14. — Այսօր Յուլիս 14ի ֆ
րանսական ազգային տօնին առթիւ դեսպա
Պ. Քոնսթան շնորհաւորական ընդունե
լութիւն մը պիտի կատարէ եւ իրիկուա
հանդէսներ պիտի կազմակերպուին դե
սպանատան մէջ։ Մայրաքաղաքիս ֆրան
սական հանրային հաստատութիւնները
վաճառատուններ ինչպէս ֆրանսակա
շոգենաւերը այսօր դրօշներով զարդա
ուած են։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Յունաց պատրիարքու
թեան Կ. Պոլսոյ փոխանորդ Տ. Սերաֆ
լաթոս Երուսաղէմ կանչուած ըլլա
մօտերս ճամբայ պիտի ելլէ։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՒԷ վարչութիւնը
կատելով որ Թարապիոյ Սըմմըր Բէյ
օթէլին վարչութիւնը շոգենաւի մը մի
ցաւ Ղալաթիոյ քարափին եւ Թարապի
միջեւ ուղեւորներ կը փոխադրէ, նկատ
լով որ Վոսփորի երկու եզերքները ուղ
ւոր փոխադրելու մենաշնորհը կայս. կ
ռավարութեան կողմէ Շիրքէթի Խայր
էին տրուած է եւ նկատելով որ նոյն օ
լին վարչութեան այդ ընթացքը Շիրք
թին կը վնասէ, բողոքագիր մը ծան
Սըմմըր Բէյլէսի վարչութեան՝ դադրեց
այդ փոխադրութիւնը, գիտնալով որ
կառ. պարագային պիտի պահանջէ փ
չեւ հիմա Շիրքէթին կրած հինգ հա
ոսկի վնասը եւ ասկէ ետքը կատարու
իւրաքանչիւր փոխադրութեան համար
հարիւրական ոսկի, իբրեւ վնասի հա
ցում։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ. — Եգիպ
Ներքին գործոց նախարարութիւնը կ
սումնասիրէ Օմտուրմանի ճակատամար
ետքը ազատուած սպաներու եւ պաշտ
եաներու թոշակ յատկացնելու խնդի
Նախ եւ առաջ հազար վեց հարիւր
պիտի բաշխուի ատոնց որ երկու հարի
չափ են եւ շատերը կարօտ վիճակի մէ
գտնուին։ Այդ գումարը փոխառութ
մը պիտի նկատուի եւ յետոյ վար պ
դրուի անոնց յատկանալիք թոշակներ

—Սուտանի կառավարութիւնը օրէն
ծրագիր մը կը պատրաստէ օտարակ
ներու համար։ Այդ օրէնքին համաձայ
կառավարութիւնը իրաւունք պիտի ո
նենայ արտաքսել Սուտան բնակող
օտարականները որոնք երկու ամիսէ
բանտարկութենէ աւելի պատիժի մը
դատապարտուած ըլլան։ Օտարական մը
երկու ամիսէ պակաս բանտարկուելու
դատապարտուի, ազատ պիտի ըլլայ Ս
տանէն հեռանալու. այդ պարագ
մէջ պատիժէն պիտի ազատի։

—Կանխահաս են այն լուրերը
Տայիրայի գործին համար ծագած դ
ուարութիւնները Բարիզի մէջ կարգ
րուած ըլլան։ Բանակցութիւնները կ
եղածին չափ փութով առաջ կը տար
սակայն վերջնական արդիւնքի մը յ
գած չեն։ Կը յուսացուի սակայն որ մ
ճիշդ համաձայնութիւն մը գոյանայ Լ
տոնի եւ Բարիզի միջեւ։

—Յունիս 30ին եղերական դէպք
պատահեցաւ Աղեքսանդրիոյ Մէնշ
հրապարակին մէջ։ Տիկին Ռ. Է...
բայրը որ հոն տուն մը կը բնակի,
ռւան կողմ այցելութիւն տուաւ իր
ըսելով որ հիւանդ է եւ սուակի պ
ուի։ Քոյրը թալէր մը տուաւ. եղբ
մեկնելու վրայ էր, բայց յանկարծ յ
կեցաւ քրոջը վրայ եւ ածելիով երեք
ուած տուաւ անոր կոկորդին։ Կնոջ
ղակներուն վրայ ոստիկանութիւնը
եւ ոճրագործը ձերբակալելով պահ
սարաւ, բայց գիշերը մարդը փախ
քիչ վերջը սպանական նամակ մը
իր քրոջը։ Ոստիկանութիւնը կը
այդ չարագործը։

— Աղեքսանդրիոյ փաստաբանն
հելլենացի մը՝ վստահութեան չարա
գործածման յանցանքով բանտարկուն
նաւարանին մէջ՝ տեղական ոստիկան
թեան կողմէ, բայց հելլենական բդ
նուր հիւպատոսին դիմումին վրայ փ

տարանը առժամաբար նոյն հիւպատոսարանին յանձնուեցաւ, որ պիտի մնայ մինչև որ արտաքին գործոց պաշտօնարանը այդ մասին որոշում մը տայ։ Հելլենացի փաստաբանները որոշեցին ընդհանուր հիւպատոսին բողոքել իրենց պաշտօնակցին բանտարկուելուն դէմ։

ԻԶՄԻՐԷՆ կը գրեն թէ տեղւոյն առևտրական Սենեակը, իրեն եղած հրաւէրի մը վրայ, որոշեր է մասնակցիլ Ֆիլատելֆիայի մէջ հոկտեմբերին գումարուելիք առևտրական միջազգային համաժողովին։ Իզմիրի Առևտրական Սենեակին կողմէ պատուիրակ կարգուած են Լողոֆէթ էֆ. Պալեօզեան և Գ. Ասֆինիոտես։

ՍԵՐՊԻՈՅ դեսպանատան քարտուղարներէն Գ. Ապրամովիչ Սէրէզի հիւպատոս կարգուած ըլլալով, անոր յաջորդած է Գ. Եաքչիչ, որ մայրաքաղաքս ժամանեց։

ՍԷՐԷԶԻ գաւառին մէջ Թանաշ, Ապոսթոլ, Բէթրօ Նաչօ, Բալօ Րէսթօ, Ճորճի Սթոեան և Եանաքի անուն աւազակները ձերբակալուեր են։ Ասոնք բաւական չարիք հասուցած են այդ կողմերը։

—Սէլանիկի Ազօթոս գիւղախումբէն Նիքոլա Բալուչքօ, զոր աւազակները լեռը տարած էին, ողջ առողջ ազատուեր է։

«ՄՈՆԻԹԷՕՐ ՕՐԻԱՆԹԱԼ»ի արտօնատէր Գ. Պէլլիսի համար ծանուցուեցաւ թէ ֆրանսերէն և յունարէն առաւօտեան տասը փարանոց թերթեր հրատարակելու համար արտօնութիւն ուզած է։ Մոնիթէօր այդ լուրը ուղղելով կ'ըսէ թէ Գ. Պէլլիս արտօնութիւն ուզած է Մոնիթէօրը օրը երկու անգամ հրատարակելու համար։

ՍՈՒՐԲԷ ԷՄԻՆԻ Խալիտ պէյ երէկ Հիճազէն մայրաքաղաքս դարձաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Աւստրիոյ դեսպանը և հելլենական դեսպանատան գործակատարը երէկ Բ. Դուռը գացին, բայց արտաքին գործոց նախարարը բացակայ ըլլալով այցետոմսերնին ձգեցին։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ գործառնութիւնները դիւրացնելու համար կազմուած յանձնաժողովը, որ իր տեղեկագիրը մատուցած էր կայս. պալատ, իր տուած որոշումներուն գործադրութեանը համար 25 հազար ոսկիի ծախք մը անհրաժեշտ դատեր է։

ԼՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԸ.—Հանրային Պարտքի վարչութեան դրոշմաթուղթերու ճիւղին տեսուչ Գ. Թէտեսքի, տասներկու տեսակ հասոյթի աղբիւր գտեր է լրագիրներու դրոշմաթուղթին ջնջմամբ գոյանալիք հասոյթի նուազումին իբրև փոխարէն։ Այդ առթիւ պատրաստուած ծրագիրը յանձնուեր է իրաւագէտ խորհրդականին։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը երէկ 15 տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտեց Նուրի անուն մարդ մը որ անցեալ տարի Ահմէտ էֆ.ն սպաննած էր։

ԲԵՐԱՅԻ պատժական ատեանը երէկ երկրորդ անգամ ըլլալով դատեց Բասքալ Րոսօ անուն հելլենացի մը որ Ֆէրիքէօյի մէջ Համարձում էֆ.ի սեփական և 23 հազար ղրշ. արժէք ունեցող բրուտի գործարանը քանդած և փլատակները ուրիշին ծախած էր։ Րոսօ դատապարտուեցաւ երեք ամսուան բանտարկութեան, շէնքին արժէքը հատուցանելու և անոր մէկ քառորդը իբրև տուգանք վճարելու։

ԲԵՐԱՅԻ ոստիկանութիւնը առջի օրը ձերբակալեց Վասիլ անուն մարդ մը որ Եէնիշէհիր կը բնակի։ Այդ անձը հագուստին տակ պահած էր վեց ամսուան աղջկան մը դիակը։ Վասիլ յայտարարեց թէ այդ տղան Գալաթիա բնակող կնոջ մը կողմէ իրեն յանձնուած էր, որպէս զի կինը կաթ տայ, բայց աղջիկը մեռած ըլլալով կը տանէր մօրը յանձնելու։ Ոստիկանութիւնը քննութեան ձեռնարկեց։

ԱԶԴ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Օսմ. Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ 6000 (վեց հազար) տրցակ տպագրական թուղթի հայթայթումը, — համաձայն նմուշին որ հայթայթիչներուն տրամադրութեան ներքև դրուած է — յանձնելի յիշեալ Վարչութեան կեդրոնատեղին, Պոլիս, 1000 տրցակը վերջնական նուազուրդին թուականէն առ առաւելն 31 օր ետքը և մնացեալն ալ նոյնքան քանակութեամբ յանձնելի ամէն ամիս։ Առժամեայ նուազուրդը պիտի կատարուի վաղը, շաբաթ, 3/15 յուլիս, ժամ 3էն մինչև 8 1/2 (Ր. Թ.) Վարչութեան կեդրոնատեղին։ Երկուշաբթի, 5/17 յուլիս, ժամ 3էն մինչև 8 1/2 (Ր. Թ.) վերջնական նուազուրդը պիտի կատարուի 100էն 3 զեղչով։ Հայթայթումը ստանձնողէն պիտի պահանջուի իբր հայթայթելիք ապրանքին արժէքին 100էն 10ը աւանդ ձգել Վարչութեան կեդրոնական սնտուկը։

* * *

Նոյն Վարչութիւնը նուազուրդի կը դնէ նաև 800 (ութ հարիւր) ծրար խաւաքարտի (carton) հայթայթումը, զանազան թանձրութեամբ,—համաձայն նմուշին որ հայթայթիչներուն տրամադրութեան ներքև դրուած է,—յանձնելի յիշեալ Վարչութեան կեդրոնատեղին, Պոլիս, 400 ծրարը վերջնական նուազուրդի թուականէն առ առաւելն 31 օր ետքը և մնացեալը 45 օր ետքը։ Առժամեայ նուազուրդը պիտի կատարուի վաղը, շաբաթ, 3/15 յուլիս, ժամ 3էն մինչև 8 1/2 (Ր. Թ.) Վարչութեան կեդրոնատեղին։ Երկուշաբթի, 5/17 յուլիս, ժամ 3էն 8 1/2 (Ր. Թ.) վերջնական նուազուրդը պիտի կատարուի 100էն 3 զեղչով։ Հայթայթումը ստանձնողէն պիտի պահանջուի իբր հայթայթելիք ապրանքին արժէքին 100էն 10ը աւանդ ձգել Վարչութեան կեդրոնական սնտուկը։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ԱԶԳԱՅԻՆ

Խառն Ժողովի յառաջիկայ նիստը փոխանակ չորեքշաբթի՝ բացառաբար տեղի պիտի ունենայ հինգշաբթի առաւօտ, վասն զի նոյն օրը, տօն Սահակ-Մեսրոպայ, Իզմիրեանց կտակի մրցանակաբաշխութիւնը պիտի կատարուի որուն ներկայ պիտի գտնուին Վարչութեան կրօնական ու աշխարհական անդամները։ Այդ գրական հանդէսին հրաւիրուած են նաև Ուսումնական և Տնտեսական Խորհուրդները, բարձրաստիճան եկեղեցականներ և ազգ. մամուլի ներկայացուցիչները։

—Վանայ այցելու հովիւ Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի օգնական Տ. Վահրիճ վարդապետ ընդարձակ տեղեկագիր մը ղրկած է Ս. Պատրիարք Հօր, մանաւորապէս յիշելով Աղթամարայ վանքին մէջ մէկ քանի եկեղեցականներու կողմէ գործուած զեղծումները որոնք նկատողութեան առնուելով, Աղթամարայ կաթողիկոսական փոխանորդ Տ. Արսէն վարդապետ Վանայ Առաջնորդարանը հրաւիրուեր է ուր Տ. Ներսէս եպիսկոպոսի կողմէ քննութեան ձեռնարկուեր և բացատրութիւն պահանջուեր է յիշեալ վարդապետէն։

—Թիֆլիսէն կը հաղորդեն մեզ թէ Տ. Գիւտ Քահանայ Աղանեանց հրատարակեր է իր Դիւանին Դ. գիրքը՝ նուիրուած Ղուկաս Կաթողիկոսի (1780-1800), որուն լուսանկարն ալ դրուած է հատորին սկիզբը։ Այս Դ. գիրքը կը պարունակէ Սիմէօն Կաթողիկոսի կոնդակները, որոնց ետին յատուկ անուններու ցանկ մըն ալ դրուած է բանասէրներու դիւրութեան համար։ Տ. Գիւտ քահանայ իր կողմէն կցած է յառաջաբան մը, կենսագրական ուրուագիծ մը հանգուցեալ կաթողիկոսին վրայ և ծանօթութիւններ։ Մեծադիր հատոր մըն է, 800է աւելի էջերով, որուն տպագրութեան ծախքը հոգացեր է Պարսկաստանցի ազգային մը՝ Ստեփաննոս Խաչատրեան Թումանեանց։ Գիրքին սկիզբը կը գտնուի նաև Ս. Հայրապետին մէկ քաջալերական կոնդակը՝ որ 1895 փետրուար 5 թուականը կը կրէ։

—Եւրոպայի Հայոց հոգևոր հովիւ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Իւթիւճեան Նախորդ չորեքշաբթի Մանչեսթըրէն Լոնտոն երթալով, համակիր ընդունելութիւն գտեր է տեղւոյն ազգայիններուն կողմէ որոնցմէ ոմանք՝ առաջնորդութեամբ Կ. Կիւլպէնկեան էֆ.ի՝ Չէյրինք-Կրօս կայարանէն դիմաւորեր են զինքը։ Անգլիական ոստանին մէջ քանի մը օր անցընելէ և հոգևոր արարողութիւն կատարելէ ետքը, Իւթիւճեան Սրբազանը Բարիզ պիտի վերադառնայ ուր մտադիր է հաստատել առաջնորդական կեդրոնը։ Կը լսենք թէ Ն. Գերապատուութիւնը Մանչէսթըր գտնուած միջոցին, Հայրապետական կոնդակին ընթերցումէն ետքը, որ կը ծանուցանէր Տ. Գէորգ եպիսկոպոսի հովուական պաշտօնը, քաղքին հայ գաղթականութեան ներկայացուցիչները ժողով գումարելով՝ հաւանութիւն յայտներ են այս ընտրութեան համար, որոշելով միանգամայն կարեւոր գումարով մը մասնակցիլ հոգևոր հովուին երթևեկութեանց և ուրիշ ծախքերուն։ Նոյն համամտութիւնը յայտներ են նաև եւրոպական ուրիշ քաղաքներու ազգայինները որոնց այցելած էր Տ. Գէորգ եպիսկոպոս։

—Գահիրէէն կը հաղորդեն մեզ հետեւեալ լուրերը։ «Ընթերցասիրաց Ընկերութիւնը, գլխաւորաբար հասարակութեան անտարբերութեան պատճառաւ, հարկադրուեցաւ առժամապէս փակել իր ընթերցատունը. գիրք, գրադարան ու կարասի կը փոխադրուին այլուր՝ պահուելու համար։ Գործադիր Ժողովին յանձնուած է ընթերցատունը վերաբանալու միջոցները ուսումնասիրել առ առաւելն մինչև երեք ամիս և տեղեկագիր մը ներկայացնել հիմնադրաց ժողովին։ Վանայ կարօտեալներուն ի նպաստ Գահիրէի մէջ հանգանակուած դրամէն 80 օսմ. ոսկի եւս ղրկուեցաւ Պատրիարքարան. պզտիկ գումար մը միայն կը մնայ որ պիտի ղրկուի ի մօտոյ։—Տեղւոյս Թաղ. Ժողովին Ա. ատենապետ Ջէնոբ պէյ Մերամէճեան և Բ. ատենապետ Բարթիկ էֆ. Նահապետեան օդափոխութեան համար այս շաբթու կը մեկնին Եգիպտոսէ, առաջինը Եւրոպա և երկրորդը Կ. Պոլիս։—Եգիպտաբնակ Արաբկիրցի ազգայինները իրենց ծննդավայր քաղքի որբանոցին նպաստելու նպատակով ընկերութիւն մը կազմելու վրայ են հոս. յաջողութիւն կը մաղթենք այս եղբայրսիրական ձեռնարկին։ Արդէն իսկ մէջերնին հանգանակութիւն կատարելով, 16 ոսկի ղրկեցին Արաբկիրի որբանոցին։—Գալստեան ազգ. վարժարանին ամավերջի քննութիւնները կատարուեցան յունիս 19էն 23 և մրցանակաբաշխութեան հանդէսը տեղի ունեցաւ խուռն բազմութեան մը ներկայութեամբ։ Վարժարանին տնօրէն Յովհաննէս էֆ. Սեթեանի և ուսուցչական մարմնին աշխատութիւնները գոհացուցիչ արդիւնքներ տուած են վերջացող շրջանին մէջ։ Բարձրագոյն կարգի աշակերտները տակաւին տարի մը ունին (Դ. և վերջին տարի) վարժարանին շրջանը աւարտելու համար։»

—Այսօր, յուլիս 14ի ֆրանսական ազգային տօնին առթիւ, Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս Ճէվահիրճեան՝ ընկերակցութեամբ Տ. Գնէլ Ծ. վարդապետին՝ ֆրանսական դեսպանատունը կ'երթայ ի դիմաց Ս. Պատրիարք Հօր շնորհաւորական այցելութիւն տալու Պ. Քոնսթանի։

—Ուսուցչական ընտրելիներու քննիչ յանձնաժողովին այս առտուան նիստին, որ տեղի ունեցաւ Բերայի Արուեստանոցին մէջ, 10—15 ընտրելիներ ներկայացան, երկու սեռէ։ Յանձնաժողովը որոշեց խնդրագիրներու ընդունելութեան իբր վերջին պայմանաժամ նկատել յառաջիկայ ուրբաթ, 9 յուլիս։ Այդ օրը պիտի սկսին քննութիւնները։

Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ Խնամակալութիւնս կը ծանուցանէ թէ՝ յառաջիկայ կիրակի (4 յուլիս 99) Ս. Եկեղեցւոյս տօնախմբութեանը առթիւ՝ Ս. Պատրիարք Հայրը հանդերձեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել՝ ի հոգևոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ուխտաւորաց։

Ի դիմաց Խնամակալութեան
Ատենադպիր Ատենապետ
Յ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ Յ. ԼՍԱԵԱՆ
Ղալաթիա, 30 յունիս 1899

Ծ.—Ժամերգութիւնները պիտի սկսին ժամը 12ին. իսկ Ս. Պատարագը 2 1/2ին։

385 2—2

Յառաջիկայ կիրակի, 4 յուլիս, Ս. Լուսաւորչայ գիւտ նշխարաց տօնին երկրորդ օրը՝ ի հանգիստ հոգւոյ բարեյիշատակ Գրիգոր էֆ. Մարեանի որուն կտակով որմնապատեցաւ Մաքրիգիւղի ազգ. գերեզմանատունը՝ Ամեն. Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ մասնաւոր կարգադրութեամբ Թաղ. Խորհրդոյս։

Ի գիտութիւն հանգուցելոյն ազգականաց և բարեկամաց, հրատարակելնիդ խնդրելով,

Մնամք յարգանօք
Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Մաքրիգիւղի
Ատենադպիր Վ. Ատենապետի
Վ. Յ. ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ Յ. ԻՍԱՓՈՒԼԵԱՆ
386

Յառաջիկայ Յուլիս 4 Ս. Լուսաւորչայ տօնին կիրակի օր Պրուսայու վիճակին բարեխնամ Առաջնորդ Արշարունի Գեր. Տ. Յովհաննէս նորաօծ եպիսկոպոս հրաւիրուած է Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. Խաչ եկեղեցին, ի մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ
Սկիւտար Սէլամիյէի
Վ. Ատենադպրի Վ. Ատենապետի
Ն. ՎԱԼԻՏԵԱՆ Մ. ՏԱՆՁԻԿԵԱՆ
1 Յուլիս 1899 388 1—2
Սկիւտար Սէլամիէ

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Յուլիս 11ի թերթէն)

Պ. ՌԷՍՄԱՆԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ.—Կ. Պոլսոյ և Բարիզի իտալական նախկին դեսպան Պ. Ռէսման, որուն մահը ծանուցինք, երկար ատենէ ի վեր հիւանդ էր Բարիզի մէջ։ Պ. Ռէսման տակաւին հոգին աւանդած չէր, երբ երեք մարդեր, որոնք հիւանդին սենեակին կից ուրիշ սենեակի մը մէջ կը սպասէին, և որոնց մէկը իբրև իտալական դեսպանատան պաշտօնեայ մը կը ներկայացնէր ինքզինքը, սկսան տանը մէջ խուզարկութիւն կատարել։ Ասոնք բանալիները ձեռք անցընելով դարակները ու դարանները բացին և պարպեցին։ Հանգուցեալին հագուստին գրպաններն ալ խուզարկեցին։ Դրամապանակները բացին ու պարպեցին և վերջապէս բան մը չվրիպեցաւ անոնց աչքէն։ Անոնց մէկը անկողնին վրայ ելաւ, մօտը գտնուած դարանը բանալու համար։ Այդ երեք մարդերը իրենց գործը աւարտելէ ետքը, թուղթերը, դրամները և հանգուցեալին կտակագիրը առնելով մեկնեցան։ Չի կարծուիր որ Պ. Ռէսման տանը մէջ շատ ստակ պահած ըլլայ, վասն զի վերջերս 110 հազար ֆր. աւանդ ձգած էր Ռոչիլտի պանքային։ Տասնըհինգ օր առաջ գաղտնի թուղթեր պարունակող չորս սնտուկ Պ. Ռէսմանի տունէն ուրիշ տեղ փոխադրուած էին։ Պ. Մաթիէօ Տրէյֆիւս թէև հանգուցեալին այնչափ մտերիմը չէր կարծուեր, սակայն հիւանդին վերջին օրերուն մէջ տասը անգամի չափ տունը գնաց լուր առնելու։

ՍԵՐՊԻՈՅ ԴԻՊՔԵՐԸ.—Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ Պէլկրատի մէջ ձերբակալութիւնները կը շարունակուին և տուներու մէջ խուզարկութիւններ կը կատարուին։ Կ'ըսուի թէ այն տեսակ թուղթեր գտնուած են որոնք վտանգաւոր դիրքի մը մէջ կը դնեն օտար տէրութեան դեսպան մը։

ԲԱՐԻԶԻ ոստիկանութեան մէկ տեղեկագրէն կ'երևայ թէ միապետական կուսակցութիւնը նպաստ մը կը վճարէ հակահրէականներու և հայրենասէրներու դաշնակցութեան, և թէ Պ. Տէռուլէտ իր կատարած ծանօթ փորձին համար երեսուն հազար ֆր. ստացեր է։ Պ. Տէռուլէտ տեսակցութեան մը միջոցին յայտարարեր է թէ ձերբակալուած ատենը 50,000 ֆր ի գումար մը ունէր վրան, որ իր անձնական հարստութիւնն էր։

ՏՐԷՅՖԻՒՍ Ռէնի բանտին մէջ ամէն օր բազմաթիւ նամակներ կը ստանայ օտար երկիրներէ։ Տիկին Տրէյֆիւս կը շարունակէ իր այցելութիւնները։ Տրէյֆիւս, որ տակաւին քաղաքային հագուստ կը կրէ, խնդրեր է որ թնդանօթաձիգ զօրաց հարիւրապետի համազգեստ մը շինուի իրեն, որպէս զի անով ներկայանայ զինուորական ատեանին։ Տրէյֆիւսի խնդիրքը ընդունուեր է։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Նովոյէ Վրէմիա ռուսական լրագիրը խօսելով Գերմանիոյ կայսեր կողմէ ֆրանսական Իֆիժէնի յածաւորակին տրուած այցելութեան և Վիլհէլմ Բ.ի ու Պ. Լուպէի միջև փոխանակուած հեռագիրներուն վրայ, դիտել կու տայ թէ քանի որ ատիկա կատարուած իրողութիւն մըն է, կարգ մը ֆրանսական թերթերու բողոքը անտեղի է և թէ հիմա հարկ է Ֆրանսայի քաղաքականութեան ընթացքը վարել նոյն երկրին օգտին համար և այնպէս մը որ ուրիշ ուղղութիւններով ձեռք անցուած նպաստաւոր արդիւնքները չնուազին։ «Անշուշտ, կը յարէ ռուս թերթը, ատիկա դժուար գործ մըն է և շատ փափկութիւն կը պահանջէ, և որ սակայն օգտակարապէս պիտի նպաստէ երաշխաւորելու Եւրոպայի խաղաղութիւնը՝ Անգլիոյ վրդովիչ քաղաքականութեանը դէմ, որովհետև Եւրոպայի միացեալ ոյժերը միայն կրնան Անգլիան պարտաւորեցնել համակերպելու։»

ՏԻՒ ԲԱԹԻ ՏԸ ՔԼԱՄ.—Թավէնոնի հարիւրապետը երկու շաբթէն առաջ պիտի չկրնայ աւարտել տիւ Բաթի տը Քլամ գնդապետին նկատմամբ իր կատարած քննութիւնը։ Թավէնոնի հարիւրապետը Բիքառ գնդապետին և Էսթէրհազիի վկայութիւնները ստացեր է որոնք շատ կարեւոր կը նկատուին։

ՊԷՔԻՆԻ ֆրանսական դեսպանը պահանջեց նաև 15,000 թաէլ չինական կառավարութենէն՝ Մոնկցէի շփոթութեանց պահուն եղած վնասներուն համար։

—Պէքինի իտալական նոր դեսպանը շաբաթ օրը Չինաց կայսեր ներկայանալով մատոյց իր յանձնարարագիրները։ Մայր կայսրուհին ներկայ չգտնուեցաւ այդ ունկնդրութեան։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Սուէզէն երկուշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ անգլիական Տիֆքարօր շոգենաւը որ Կալկաթայէն Լիվրբուլ կ'երթայ, Սուէզ հասեր է։ Շոգենաւին մէջ ժանտախտէ երկու վարակեալներ կան և երեք հոգի ալ կասկածելի ախտանիշներով հիւանդացած են։

ԱՆԳԼԻՈՅ խորհրդարանական այն յանձնաժողովը որ Հնդկաստանի դրամական խնդրին համար կազմուած էր, երկու տարուան աշխատութենէ մը ետքը իր տեղեկագիրը ներկայացուց։ Յանձնաժողովը դէմ կը խօսի արծաթ դրամին և կ'առաջարկէ որ Հնդկաստանի համար միայն ոսկեդրամը ընդունուի և անգլիական ոսկին օրինական դրամը ըլլայ, բայց որոշ պայմանաժամի մը մէջ ռուբին ալ օրինական դրամ պիտի նկատուի։ Յանձնաժողովը կարծիք յայտներ է թէ ոսկի դրամի գործածութիւնը մեծ կարեւորութիւն ունի Հնդկաստանի բարգաւաճմանը համար։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԸ.—Լա Հէյէն կիրակի օրուան թուականով կը հեռագրեն.

Ներկայ շաբթուն մէջ Դեսպանախորհուրդին տեղեկաբերները ու քարտուղարները փութով պիտի աշխատին՝ Դեսպանախորհուրդին ատենագրութիւնները վերջնական կերպով պատրաստելու համար։ Առաջին պատուիրակներուն մեծ մասը որ այս միջոցիս բացակայ է, շաբթուս վերջերը Լա Հէ պիտի դառնայ։ Կացութեան ամէնէն աւելի իրազեկ պատուիրակները չեն կարծեր որ Դեսպանախորհուրդը յուլիսի վերջէն առաջ աւարտի։ Ամփոփ ատենագրութիւնը պատուիրակներուն պիտի ներկայացուի, ստորագրուելու համար։ Հաւանական է որ պայմանագրութիւններ ալ ներկայացուին ստորագրելու։

ՊԱՊԸ ԵՒ ՊԷԼՃԻՔԱ.—Պապը ծանուցեր է Պրիւսէլի իր նուիրակին թէ մտադիր է կոնդակ մը ուղղելով Պէլճիքայի ժողովուրդին՝ յորդորել զայն որ երկրին օրէնքներուն հնազանդի և զանոնք յարգէ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ.—Իտալիոյ կառավարութիւնը լուր առնելով որ Հռոմի մօտ Մօրկոլիայի անտառին մէջ աւազակներ պահուըտած են, հեծելազօրքեր ղրկեր է այդ անտառը պաշարելու համար։ Ընդհարում մը տեղի ունենալով երկու աւազակ, զինուոր մը և յիսնապետ մը վիրաւորուեր են։ Աւազակները ուտելիքներ և զէնքեր թողլով փախեր են։ Անտառը տակաւին պաշարուած է։

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆ.—Անգլիա և Ռուսիա կը բանակցին Աֆղանիստանի նկատմամբ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Երկուշաբթի իրիկուն Բիրկոսի մէջ (Յունաստան) երկրաշարժի զօրաւոր ցնցում մը զգացուեցաւ։ Ամառանոց մը մասամբ փլչելով երկու մարդ վիրաւորուեցան։

Հեռագիր

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 13 յուլիս.—Վաղուան ազգային տօնը կը խոստանայ շատ փայլուն ըլլալ։ Փողոցներէն մեծ մասը արդէն իսկ շքեղօրէն զարդարուած են։ Մաքշանի արշաւախումբին սուտանցի զինուորները՝ որոնք հանդէսներուն ներկայ պիտի գտնուին, հոս հասան։

ՀՌՈՄ.—Պատերազմական նախարարը՝ անպաշտօն վիճակի մէջ դրաւ Ճիւլէթթա զօրավարը։

ՊԷԼԿՐԱՏ.—Պ. Նիքօլիչ ունկնդրութեան մը միջոցին, արմատականներու ուղղութեանը մասին ապահովցուց Միլան թագաւորը։

ՍՈՖԻԱ.—Սպասելով փոխառութեան սակերու փոփոխման գործողութեանց, պուլկար կառավարութիւնը որոշեց օտար դրամատուններէն 20 միլիոն ֆր.ի անմիջական կանխավճար մը պահանջել՝ առեւտրական պայմանագրութեան համաձայն։ Այդ կանխավճարը պիտի յատկացուի ստիպողական պարտքերու վճարման։

ՎԻԷՆՆԱ.—Գերմանիոյ կայսրուհին իր երեք անդրանիկ զաւկըներուն հետ Պէրկթէսկատէն հասաւ։

ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ.—Նիւ Եորքէն հասած լուրերու նայելով, բամպակի հրապարակը տկարացած է։ Վերջին գինն է եղեր $3^{16})_{64}$։

ՍՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐ

Քոնքորտիայի տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ թէ այս գիշեր, յուլիս 14ի ֆրանսական տօնին առթիւ, արտասովոր շքեղ երեկոյթ մը կազմակերպած է՝ մեծ պատրաստութիւններով։ Ներկայացուելիք խաղն է՝

IL 3º USSARI

օբէրէթ 3 արարուածով։

Ներկայացումը պիտի սկսի կայս. Համիտիէ քայլերգով և պիտի վերջանայ Մարսէյեզով զոր պիտի նուագէ Պ. Արթիւր Լառօլայի նուագախումբը։ Քոնքորտայի պարտէզը պիտի լուսավառուի և դրօշներով զարդարուի։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ

Մաքսային հասոյթներով երաշխաւորուած օսմ. փոխառութեան 5 առ 100 տոկոսաբեր պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յուլիս 1/13 էն սկսեալ, թիւ 26 կտրոնին,—որուն պայմանաժամը կը լրանայ այդ օրը,—վճարման գործողութիւնները պիտի կատարուին Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիշէներուն մէջ։ Կտրոններուն փոխարէն, որոնց հետ պէտք է ներկայացուին թուաւոր պօրտօները, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի որ 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի Օսմ. կայս. Պանքային Ղալաթիոյ սնտուկին, վճարուելու համար։

* * *

1896ի 5առ 100 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի որ յառաջիկայ յուլիս 1/13էն սկսեալ, թիւ 6 կտրոնին—որուն պայմանաժամը կը լրանայ այդ օրը,—ինչպէս նաև նոյն փոխառութեան այն պարտաթուղթերուն որոնք ամօրթի եղած են յունիս 10/22ի վիճակահանութենէն, վճարման գործողութիւնները պիտի կատարուին Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կիշէներուն մէջ։ Կտրոններուն և արժէթուղթերուն փոխարէն, որոնց հետ պէտք է ներկայացուին նաև թուաւոր պօրտօները, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի որ 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի Օսմ. կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ Սնտուկին, վճարուելու համար։ 4—4

Կ. Պոլիս, 10 յուլիս (Ն. Տ.) 1899

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

2 Յուլիս 1899

Կ. ՊՈԼԻՍ.—Ծանրաչափ 761.
Ջերմաչափ 25.
Օդը պայծառ։
Կէս օր.—Ժամը 4.24։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	22
Սելանիկ	—	22
Իզմիր	—	19
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	—
Պրուսա	—	25
Արխանկել	—	14
Պետերսպուրկ	—	20
Մոսկուա	—	15
Բարիզ	—	15
Վիեննա	—	17
Օտեսա	—	20
Սոֆիա	—	17
Աթէնք	—	25

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

Վաղը Ս. Լուսաւորչայ տօնին առթիւ Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի լինի։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	09
Ամէնէն բարձր գին	»	25	10
Ամէնէն վար գին	»	25	08
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	127	
Ամէնէն բարձր գին	»	127	25
Ամէնէն վար գին	»	126	50

ԲԱՑՈՒՄ 2 Յուլիս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Գ.	Ք. Կ.	25	09
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	127	
Օսմանիյէ		420	—
Ռէժի		311	
Օսմ. Պանքա		13	20
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթմ.		2	30
Երկրագործական Պանքա		7	—
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօր	Ա. Ո.	3	10
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	20
Թրամուէյ բաժնեթ.		630	—
» ժուիսանս		240	—
» պարտաթ.	Ֆր.	490	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	301	
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	484	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	19
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Բոլ էմբէրիալ	»	90	15
Քրիմից	»	51	04
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	37
Մէթալիք	»	98	—
Ռուսի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	17 1/2
» » » չէք	»	110	07 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	23	05
» » » չէք	»	22	93
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	50
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	96 1/4

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 13 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սէռի Ա.	Ա. Ո.	—	—
» » » Բ.	»	46	25
» » » Գ.	»	26	87
» » » Դ.) բաց.	»	22	87
) զոց.	»	22	81
Փոխառութիւն Գասապա	»	85	25
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. կայս. Պանքա	»	12	12
Այտընի երկաթուղի	»	11	—
Եգիպտական Միացեալ	»	105	75
Անգլ. Քոնսոլիտէ		106	75
Հելլենական 5 %	»	43	—
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	50	—
Ռանթ » 4 %	»	36	
Տաճկ. փոխառ. 6 % 1888	»	92	62
» Նոր » 6 % 1892	»	95	50
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	435
Դրամազեղչ	»	3	—

ԲԱՐԻԶ, 13 Յուլիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ	23	—
) զոց.	»	22	90
» » » Բ.	»	47	40
» » » Գ.	»	26	50
Օսմանիէ	»	420	
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	127	50
Օսմ. Ռէժի	»	311	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	555	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	101	07
Քրէտի Լիոնէ	»	953	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	94	10
Սպանիական արտաքին	»	60	12
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	220
Դրամազեղչ	»	3	—

Տր. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

ԱԶԴ

Օսմ. Հանր. Պարտքի Վարչութեան

Օսմ. հանրային պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ, 1314 փետրվ. 22ի կայս. Իրատէին համաձայն՝ «յաւելուածական» կոչուած թղթադրոշմները (որոնք 1305ին շրջաբերութեան ելած էին) և որոնց վրայ գրուած է թէ ի՛նչ բանի յատկացուած են, այլ եւս մէկ ամիս միայն պիտի կրնան գործածուիլ ներկայ Ազդին թուականէն սկսեալ, նոր թղթադրոշմներուն հետ որոնց հրապարակ հանուիլը ծանուցուած էր մայրաքաղաքիս լրագիրներուն մէջ 1898 յուլիս 15/27ին։ Հետեւաբար, այն բոլոր գրութիւնները որոնք վերոյիշեալ պայմանաժամէն ետքը կնքուած ըլլան 1305ի «յաւելուածական» թղթադրոշմներով՝ օրէնքի հակառակ պիտի նկատուին, և այդ արարքին հեղինակները կանոնական պատիժի պիտի ենթարկուին։ Նոյն կայս. Իրատէին տրամադրութեան համաձայն, այդ թղթադրոշմներէն ունեցողները կամ վաճառողները որոնք մինչեւ այն ատեն գործածած չըլլան զայնս, պիտի կրնան ներկայացնել դրօշմի յատուկ վարչութեան, Ղալաթիա, Պալըքհանէ, ուր այդ թղթադրոշմները պիտի փոխանակուին նորերու հետ, մինչեւ երեք ամիս, այս օրէ սկսեալ։ Փոխանակուած նոր թղթադրոշմը՝ ետ առնուած հիներուն հաւաքական արժէքին պիտի համապատասխանէն։

25—30 Տնօրէնութիւն
31 Մայիս (Հ. Տ.) 1899

ՍԳՈՏԻ ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ 1888
Ելլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ.
Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,
Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող չեմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն ձեր հիւանդանոցաց մէջ, կը այտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր այս վիճակին մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուել, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի ակնկալած է, մանաւանդ այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԵՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանի

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէճէ միւպայեա օլընաճագ պին ալթը իւզ գըրէ ֆիլաթիւրօ իբէք իլէ պին պէշիւզ գըյէ քէնտիր իբլիկինին թէմուզըն օն պէշինճի կիւնիւ զարարը վիրիլէճէկինտէն իհալէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթ աքչէսինի վէ խասսա միւսաատէ քէֆալէթ սէնէտինի միւսթասհըպէն Խազինէի միւշարիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլընըր։

29 Հազիրան սէնէ 315։

3—3

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի Շահանէճէ աչընաճագ սօզանըն միւնագասասընա պաշլանըլաըզըն տան վէ պիր սէնէ միւտտէթլէ միւպայեա օլընաճագ միւթէնէվվի իւլ ճինս անասոլը քէրէստէսինին տախի թէմուզըն սէքիզինճի բէնչշէնպիհ կիւնիւ զարարը վիրիլէճէկինտէն իհալէ թալիպ օլանլարըն թէէմինաթը աքչէսինի վէ խասսա միւսաատէ քէֆալէթ սէնէտինի համիլէն Խազինէի միւշարիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Ֆի 1 Թէմուզ սէնէ 315

1—3

ՊԱՍՔԱԼ ՀԱՐՈՒԹԻ
ՎԵՐՋԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հոգեւոր երգեր Հանդերձ եղանակօք, Հայատառ Թուրքերէն: 214 էջ: Կը պարունակէ իբր 270 եղանակներ և 313 հոգեւոր երգեր: Գործը բոլորովին նոր չէ, այլ հին երգարանի մը նոր հրատարակութիւնը՝ վերաքննուած և բարեփոխուած, նաեւ ճոխացուած իբր 62 նոր երգերու և 70 նոր եղանակներով յաւելմամբ: Մասնաւորապէս յանձնարարելի է Թրքախօս Հայոց, նաեւ այն ամէնուն որոնք Թուրքերէն կը կարդան և համ կ՚առնեն Թուրքերէն հոգեւոր երգերէ: Բոլոր երգերը յօրինուած են Աւետ. սկզբունքներու և վարդապետութիւններու համաձայն և կրնան հոգեւորապէս օգտակար ըլլալ Հայ ժողովուրդին ամէն դասակարգերուն անխտիր: Գին 10 դահեկան:

Նոյն գիրքը առանց եղանակի և մանրագիր, գրպանի համար, էջ 344, գին 5 դահեկան:

Նոյնին խոշորագիրը դարձեալ առանց եղանակի, մաշյ տակ, ի մօտոյ վաճառելի, գին 6 դահեկան:

Կը ծախուի Պասքալ-Հարութի գրատան մէջ Ֆինճանճըլար Եօգուշու: 173

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենաճին Միջազգային Ընկ.ն կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվար տէ ս՚Իթալիէնի անկիւնը): Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդր-Տամ տէ Վիքդուար փողոց Թ. 42:

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն:

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի:

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կըպատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը՝ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները: Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ տրուելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹԸԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Քննիչ-Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վօյվօտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվէրփուլ, Պօրտօյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջեւ շոգենաւ չվեցնելով

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	
Րամսէս	3000	Թիպա	2500
Ենպիա	3000	Նէֆթիս	2400
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոփուս	3000	Թէպա	2250
Ժարօս	3000	Սֆինքս	2000
Սամանիս	3000	Հեսփրոնի	1500
Փարքօֆիս	2500	Իսիս	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹԸԼ և ԸՆԿ.
Ուէթրլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

ԼՈՒԾՈՂԱԿԱՆ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS
Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ՚ազդէ
Տիեզերահռչակ համբաւ
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ
Պահանջելու է հետեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր
ANDREAS SAXLEHNER
Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով:

QUINA LAROCHE

Նիհար, տժգոյն և ախորժակ չունեցող տղոց ու կիներու և հիւանդութենէ նոր ապաքինածներու համար, ըստ բժշկութեան, ամէնէն ազդու դեղը պղպեղ ու քինինն է: Պղպեղը արիւնը կը թարմացնէ և կ՚ուժովցնէ. իսկ քինինը՝ ստամոքսին պաշտօնը կը դիւրացնէ: ՔԻՆԱ ԼԱՐՈՇ, այդ երկու ազդու դեղերէն բաղկացած ըլլալով իր նմաններուն մէջ ամէնէն առաջինն ըլլալը կը հաստատէ այն 16,600 ֆրանքի պարգեւը զոր ստացած է Ֆրանսական կառավարութենէն: Քինա Լարոշ Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ կը գտնուի:

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿԸ
1899 Մայիս 20էն սկսեալ մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Եւրոպական եզերքէն Կամուրջ

11 —	Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ.	20
11 —	Ենիմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սթն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի	43
11 45	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ.	34
11 45	Ենմ. մէզպ. պէօյք. քրճպ. Թրպ. ենք. միրկ. պիտի հաղորդակցի	46
12 30	Մրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ.	18
11 55	Պէօք. պէյգ. բշպճ. ենք. գնլ. Ր. Ա. հիս. գնտ. վանք. չնկ. պէյլ. գզկ. Սկտ.	44
12 30	Եսմ. մէզպ. պէօյք. Թրպ. ենք. սթէն. պօյճ. պիտի հաղորդակցի պշկ.	40
12 45	Ր. Ա. գվզ. ենմ. մէզ. պէօյք. Թրպ. պէյգ. բշպ. չպգ. գնլ. Ա. հիս. գնտ. պշկ.	17
1 15	Պօյճ. ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պէշ.	20
1 30	Եսմ. մզր. պէյքտ. Թրպ. ենք. ճմրկ. պշկ.	21
2 15	Ճմրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ.	33
2 03	Ր. Ա. գվք. ենմ. մզր. պէյքտ. Թրպ. ենք. սթէն. պօյճ.	43
3 10	Պօյճ. Ր. Հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ.	18
2 42	Պէյգր. պէյգ. բշպ. չիպ. Ա. հի. գնտ. պշկ.	46
4 —	Միրկ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ.	21
4 —	Ենմ. մզր. պյքտ. Թրպ. ենք. սթն. պօյճ.	40
4 40	Պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արն. գըչ. օրթ. պշկ.	33
5 30	Եսմ. մզրպ. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. օրթ. պէշկ.	45
6 30	Պէյգ. ենք. գանլ. միրկ. Ա. հիս. գանտլ. պէպ. արնվ. չենկ. պէյլ. Դուզգ. սկիւտ.	20
6 45	Ր. Ա. գավ. ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. ենք սթէն. պօյճ. Ր. հիս. պէպ. արնվ. Դրչ. օրթ. պէշկ.	23
7 30	Եսմ. մզր. պյքտ. Թրպ. պյգ. բշպ. ենք. գնլ. Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկլ. պէյլ. գզկ. պշկ.	34
8 36	Ր. Ա. գավ. ենմ. մէզր. պյքտ. Թրպ. պէյգ բշպճ. չպք. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չենվ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ.	17
9 —	Եսմ. մզրպ. պյքտ. Թրպ. ենիք. սթէն.	18
.0 —	Ենմ. մէզար. պէօյք. Թարապ. ենք. պօյաճ. ր. հիսար պէշիք: միրկ. Ր. հիս. պէպ արն օրթ պէշկ	•
10 35	Միրկ. պօյճ. պէպ. արն. գըչ. օրթ.	46
11	Ենմ. մէզր. պէյքտ. Թրպ. ենիք. միրկ. Ր. հիս. արն. պէշկ:	20

Ասիական եզերքէն Կամուրջ

10 45	Պէյգ. Ա. հիս. գնտլ. վանք. չենկ. պէյլ. գզկ. սկիտ.	45
11 15	Պէյգ. փշպճ. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. հեռանեալ շոգենաւին պիտի հաղորդակցի	29
11 45	Ա. հիս. գնտ. վնիք. Չնկ. պէյլ. Գզկ. պշկ.	33
12 15	Պէյգ. բշպճ. ենիք. գանլ. Ր. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ:	44
1 30	Պէյգ Փշպճ Չպքլ Գանլ ա Հիս պէշկ:	17
2 —	Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկ. պէյլ. գզկ. պշկ:	34
3 15	Չնկլ. պէյլ. գզկն. սկիւտ:	17
3 —	Պէյգ. փշպճ. չպգլ. գանլ. Ա. հիս. պշկ:	46
3 30	Ա. հիս. գնտլ. վնք. չնկ. պէյլ. գզկ. պշկ:	34
4 30	Պէյգ. փշպ. չպքլ. գնլ. Ա. հիս:	44
5 —	Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գզկ. պշկ.	43
6 30	Պէյգ. ենիք. գանլ. միրկ. Ր. Ա. Հիս. գնտ. պէպ. արնվ. չնկ. պէյլ. գզկ. սկիւտ:	19
8 —	Պէյգ. փշպ. ենիք. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չենկլ. պէյլ. գզկ. պէշկ:	34
9 15	Պէյգ. փշպ. չպքլ. գանլ. Ա. հիս. գնտլ. վնիք. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ:	17
10 10	Ա հիսարէն ուղղակի կամուրջ:	45
10 30	Պէյգ. ենիք. գանլ. Ա. հիս. գանտ. չնկլ. պէյլ. գուզկ. սկիւտ.	33
11 10	Վանիգիւղէն ուղղակի կամուրջ:	34

Կամուրջէն եւրոպական եզերք

11 45	Պէշկ. օրթ. գըչ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ:	21
12 10	պէշկ. օրթ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ.	20
12 45	պէշկ. միրկ. սթէն. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. գավաք:	43
1 15	Օրթ. գըչզ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ:	33
1 20	Սկիտ. Ա. հիս. գնլճ. չպքլ. փշպհ. պէյգ. պյքտ:	46
2 05	պէշ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ:	18
2 30	Պշկ. պյճ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզր. ենիմ:	40
3 15	Օրթ. արն. պէպ. Ր. հիս. միրկ:	21
3 35	Սկիտ. գզկն. օրթ. պէյլ. չնկլ. արնվ. գնտլ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. միրկ. ենիք. փշպ. պէյգ. Թրպ. պյքտ. մզր. ենմ. Ր. Ա. գզք:	23
3 30	Պէշկ. օրթ. գըչզ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ:	33
4 —	պէշկ. միրկ. սթէն. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ:	45
4 45	պշկ. գզկ. պէյլ. չնկլ. արնվ. պէպ. գնտ. Ա. Ր. Հիս. գնլճ. սթէն. ենք. փշպ. պէյգ:	20
6 —	պէշկ. օրթ. գ. չզ. արն. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենմ.	34
6 30	Իսկ. քուզկ. պէյլէր. չնկէլ. քանտ. ա. հիսար քանլճ. ղենիք. պէյքօզ:	•
7 —	պէշկ. օրթք. գըչզ. արնվ. պէպ. ր. հիս. միրկ. սթէն. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ:	18
8 30	պշկ. օրթ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. պօյճ. ենիք. Թրպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ:	44
9 15	Պէպ. ենիք. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ:	21
9 40	պշկ. օրթ. գըչ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ	46
10 05	միրկ. ենիք: Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. Ա. գավզ:	40
10 20	պէշկ. գնտլ. Ա. հիս. գանլ. չպքլ. փշպճ. պէյգ. մզրպ. Ր. Ա. գավզ:	43
10 35	Պէշկ. օրթ. գըչզ. արնվ. պէպ. գնտլ. Ա. Ր. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպճ. պէյգ:	23
10 55	Պէպ. Ր. հիս. պօյճ. սթէն. ենիք. Թրպ. գիրճպ. պէյքտ. մզրպ. ենիմ:	17
11 20	պէշկ. օրթ. գըչզ. արնվ. պէպ. Ր. հիս. միրկ. ենիք:	18
11 45	Ենիք. Թրապ. պէյքտ. մէզրպ. ենիմ:	46
12 —	Պէպ. Ր. հիս. պօյաճ. սթէն. ենիք:	33
12 —	պէշկ. օրթ. գըչզ. արնվ. Ր. Հ. ենիք:	33

Կամուրջէն ասիական եզերք

1 05	Պէշկ. գզկն. պէյլ. չենկլ. վնիք. գնտիլ. Ա. հիս:	45
1 20	Սկիտ. ա. հիս. գանլ. չպք. փշպ. պէյգ: պէյքտ:	46
2 35	Սկիտ. գզկն. պէյլ. չնկլ. վնիք. գնտլ. Ա. հիս:	34
3 —	պշկ. Ր. հիս. գանլ. չպքլ. փշպ. պէյգ:	44
2 45	Կամուրջէն ուղղակի Չէնկէլ քէօյ:	17
3 35	Սկիւտ. գզկն. օրթ. պէյլ. չենկ. արնվ. գնտլ. ա. ր. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպ. պէյգ. Թրպ. պյքտ. մզրպ. ենմ Ր. ա. գավ:	23
4 20	ուղղակի վանիք ա հիսար:	43
4 45	պէշ. գզկն. պէյլ. չնկ. արնվ. պէպ. գնտլ. ա. Ր. հիս. գանլ. սթէն. ենիք. փշպ. պէյգ:	19
6 30	Սկիտ. գզկ. պէյլ. չնկ. գնտլ. ա. հիս. գնլ. ենիք. պէյգ. պյքտ. մզրպ. ենիմ. Ր. ա. գզք	17
8 45	պէշ. գզկ. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտլ. ա. հիս. գանլ. չպգլ. փշպճ. պէյգզ:	33
9 25	Սկիտ. գզկն. պէյր. չնկլ. վնիք. գնտլ. ա. հիս.	45
10 20	պէշկ. գնտլ. ա. հիս. գանլճ. չպգլ. փշպճ. պէյգ. մզրպ. ր. ա. գավազ:	43
10 25	պէշզ. գզկն. պէյլ. չէնկլ. վնիք:	33
10 35	պէշկ. օրթ. գըչզմ. արնվ. պէպ. գնտլ. ր. ա. հիս. գանլ. միրկ. ենիք. փշպ. պէյգ:	23
11 10	պէշ. պէյլ. չէնկ. վնիք. ա. հիս. փշպ. պյգ:	45
11 40	սկտ. գնտ. ա. հիս. գնլ. չպգ. փշպ. պյգ. պյքտ	44
11 55	պշկ. գզկն. պէյլ. չէնկ. վնիք. գնտ. ա. հիս:	20

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆռանք	27.000.000
Պահեստի դրամ	»	52.002.500
Տարեկան հասոյթ	»	70.339.912

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԽՐԱՏԵԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցն[…] և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագ[…] ներով: 572 Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլ[…]
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, Ենանիտիս խան. 20 21

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Տ^րք Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենադառնալի ցաւած ակռաներն ալ առանց ցաւի կը լեցնեն. ցաւով քիթէրը և բերանի ալ [illegible] պայմանաւ:

Նորանշան եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականին, [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թերաբերութիւնք ակռաներու և ամենակատարելագործեալ [illegible] միջոցաւ, առանց ցաւի [illegible]

Ե. Գ. Ջակենտը կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամէն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին:

Գասպըգիւղէն կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, թիւ 1 [illegible]

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է
ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ
ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար:

Ամէնէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իբրօֆօսֆիթ մը չօ է մը սուտ» ի հետ խառնուած: Տղայք հաճոյքով կ՚ուզեն ճաշակել զայն: Բնաւ ուրիշ դեղ մը ասոր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒՍԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՔՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով:

Ընդհանուր պահեստ ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒ
Ընթացք Հըլլ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1089	Դակօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօզարիօ	186
Ալէքթօ	3607	Դօնկօ	2903	Կրօտոնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարգէլլօ	3709	Սիտօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Գասանօ	1822	Դօմինօ	957	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սպէրօ	1200
Գօրօնթինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Գրէզօ	1076	Տրագօ	1718	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրինօ	841	Տինամօ	504	Իտալօ	2854	Նէրօ	1083	Թօպիօ	3827
Բըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2484	Իտաճօ	5540	Օթիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	Օնթարիօ	4086	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1387	Էրաթօ	1481	Ժիլէօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2432
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Լօլլինկ	2307	Պալէրմօ	1687	Վասքօ	1914
Գադօ	1094	Ֆլամինիօ	1528	Լօտիօ	1700	Պօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2329	Վօլթուրնօ	2396
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէանտրօ	2272	[illegible]	1663	Խէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Րօմէօ	1789		

Լօրէնցօ շոգենաւը, նաւապետ Ուէպ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասած է:

Թօսիօ շոգենաւը, նաւապետ Ծօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն հոս հասաւ, պարպած և Օտեսա ուղղեւորած է:

Դիմել առ գործակալս Թ. ՀԻԼՏ ԸՆԴ ՐԻՋԸ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւլքէթ խան, Ղալաթիա

COMP RUSS
NAVIGATION A VAPEUR ET D
COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Դշ. 29 11 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Դշ. 30 12 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա [...] 10ին միջօրէէն առաջ (հաղորդ[...] լով Աղեքսանդրիա, Բօրթ-Սայիտ, [...] ֆա, Պէյրութ եւ Քիոս).
Եշ. 1 13 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առ[...]
Եշ. 1/ 3 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օր[...] Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ [...] Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի
Ուր. 2 14 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible]

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք
Ումպրիա	7718	Գամպանիա
Էթրուրիա	7718	Սամարիա
Սէրվիա	7391	Մարաթոն
Աւրանիա	7268	Աղլաա
Պավօնիա	5587	Սարակօսա
Ուլթօնիա	5547	Թարիֆա
Գալլիա	4809	Պալմիրա
Ալիէնա	4557	Թրինիտատ
Ալկէրօ	2145	Մորոգգօ
Ֆէնիս	1976	Թամպուքօ
Էմբրուբըկ	1814	Լուքսօր
Քադալօնիա	4841	

Շէրպուր շոգենաւը, նաւապետ Ք[...] պինս, յունիս 14ին (Ն. Տ.) Լիվր[...] հոս կը հասնի ընդհանուր վաճառքով

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Մէյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղ[...] Թիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց:

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվէրբուլի և Ալեքսանդրիայ միջեւ [...] չվեցնելով

Անուանք	Թօնօ	Անուանք
Վիքդօրիան	10500	Ֆլավիան
Առմէնիան	10500	Էթիօբիըն
Քէսդրիան	10500	Արըժ.ըն
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան
Գօլոմպիան	8000	Աթէնիան
Ժօրճիան	8000	Անտալուզիան
Պօսդոնիան	8000	Ալգաշիըն
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան
Ժալէրնիան	3700	Մինճօ
Վավօնիան	3700	Թօրքօ
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն
Ֆապիան	3500	

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի [...] ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ [...] աթիոյ մաքսատունէն հանելու համար [...] րենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամ[...] նումէն 24 ժամ առաջ:

Աւելի տեղեկութեանց համար [...] առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏ[...]
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թի. 1
Ղալաթիա

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (70)

ԼՈՒԻ ԲՈՒՍՆԱՐ

ԲԱՐԻԶՑԻ ՍՏԱՀԱԿ ՄԸ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՈՒՐՋԸ

Գ. ՄԱՍ

ՈՐՍԱՆԱՒԸ

Ինչպէս դուշակեցին արդէն ընթերցողները, այդ բանտարկեալներն էին մեր երեք բարեկամները և Էֆիէռի նաւաստիներէն մէկը՝ որ հանդարտիկ՝ ծխափողը կը քաշէր:

Ամէնքն ալ գիշերանց գերի բռնուած էին յանկարծակիի գալով:

Նոր խումբին գալէն առաջ իսկ, ծովեզերքին վայրենիները ճաշին բոլոր պատրաստութիւնները տեսած էին և երբ միսուներն ալ հասան, արդէն ամէն բան պատրաստ էր փառաւոր ճաշ մը ընելու համար:

Զորս գերիները հրաւիրուեցան նստելու և նոյն իսկ ճաշելու ալ, թէև ամէնքն ալ վերջին աստիճան կը քաշէին այդ աչառելի տեսարանը դիտելով:

—Անպիտա՛ն, ըսաւ յանկարծ Ֆռիքէ, կարելի չէ պզտիկ նաւաբեկութիւն մը տեսնել, առանց ուտուելու վտանգին ենթարկուելու: Քանի՛երորդ անգամն է աս:

«Եւ ըսել թէ այնչա՛փ ալ դժուար եղաւ նաւաբեկութենէ ազատելնիս. գիտնալու էք թէ ինչ ուժով տօքթէօռը բռնած էր:

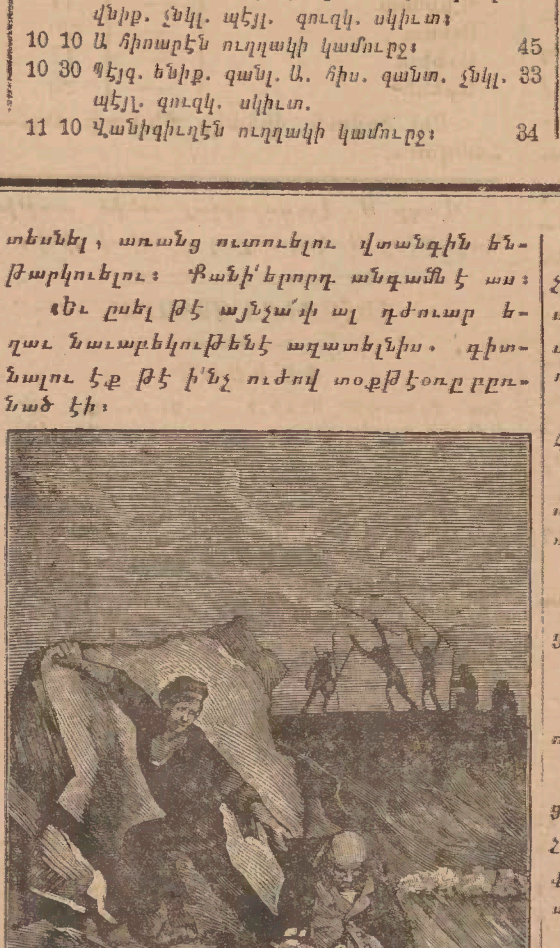
. . . Տօքթէօռը բռնած էր:

Անորէ ժպտեցաւ ստահակին այդ խօսքերը լսելով:

—Սիրելի Ֆռիքէս, ըսաւ քիչ ետքը, չեմ կարծեր որ այս սեւամորթներուն ստամոքսը մեզի դագաղ ըլլայ. միթէ՞ մի՛ անցըներ որ կրնանք ո՛ և է կերպով ուտուիլ հոս:

«Այս մարդիկը Վիքթորիա թագուհւոյն հպատակներն են, Աւստրալիացիներ:

«Եւ ինչպէս որ Օզիլպաները չհրցան մեր միսին համը նայիլ, ասոնք ալ այդպէս պիտի ընեն:

«Այս նախազգացումը ունիմ ես:

Ցեռոյ, տօքթէօռին դառնալով աւելցուց.

—Դո՛ւք ի՞նչ կը մտածէք, տօքթէօռ:

—Իրաւ որ ժամու մը չափ քնանալէ ուրիշ բանի վրայ չեմ մտածեր ես:

—Ազատ էք ուզածնիդ ընելու. երկնցէք գետին վրայ և ձեր փափաքածին չափ քնացէք: Ես, որչափ ալ տեսարանը քանեցնող ըլլայ, պիտի ուզեմ դիտել այս անըաններուն բոլոր արարքները:

Փոթորիկը չէր դադրած տակաւին և հովը շարունակ միեւնոյն կատաղութեամբ կը փչէր:

Հեռուէն թնդանօթի ձայներ լսուիլ սկսան յանկարծ:

Էֆիէռն՞ էին արդեօք թէ ուրիշ նաւ մը՝ նաւաբեկելու վտանգին ենթարկուած՝ կ՚արձակէր զանոնք:

Մեր բարեկամները ժամանակ չունեցան այդ մասին իրարու մտածածը հարցնելու, Բնիկները՝ առանց բնաւ յուզուած ըլլալուն կարեւորութիւն տալու, հանդարտօրէն իրենց խնջոյքով զբաղած էին:

Կերակուրներուն վերջին խնամքը մեն ալ տարուելէ ետքը, սեղանը շտկուած էր:

Քանի մը վայրկեան ալ, և ճաշը պիտի սկսէր, երբ անոնցմէ մէկը՝ որ փետրաւոր գլխարկ մը կը կրէր գլխուն վրայ, ոտքի ելաւ և տարօրինակ շարժումներ ընել սկսաւ:

Օրհնութիւններ անշուշտ, որուն այդ մարդուն կողմէ՝ որ գլխ իր սրտառոյ գլխանոցին պատճառաւ կրնար տեսակ մը քուրմ համարուիլ:

Եւ սակայն, մարդուն շարժումները շատ չտեւեցին:

Աճարկու աղաղակ մը ընդմիջեց զանոնք:

Հրամայելու վարժ ձայն մը, Ֆրանսերէն լեզուով կ՚ըսէր.

—Կեցէ՛ք... յանուն օրինաց...:

Այս ձայնը՝ մասնաւոր ազդեցութիւն մը ըրաւ մարդակերներուն վրայ, որոնք անմիջապէս դադրեցուցին իրենց խենդ ու խելառ շարժումները:

Քիչ ետքը, Ֆրանսական գաղթային ոստիկանի համազգեստով մարդ մը երեւան ելաւ. բարձրահասակ, ոսկրուտ մարդ մը՝ որ հրամանատարի մը կատարեալ շարժումներով եկաւ կեցաւ վայրենիներուն առջեւ:

—Ոստիկա՛ն մը, պոռաց Ֆռիքէ:

Նորեկը, առանց ստահակին աղաղակին ուշադրութիւն դարձնելու, իրեն ամէնէն մօտ եղող մարդակերներուն դարձաւ ըսելով.

—Ամօթ չէ՞ որ մարդակերութիւն կ՚ընէք. մեղք չէ՞ իր նմանը ուտելը. ցրուեցէք նայիմ, թէ չէ կը կոփեմ ամէնքդ ալ:

Մարդիկը սակայն՝ իրենց զարմանքէն ուշարերած, ականջ անգամ չկախեցին իրեն, և խօլ պար մը բռնելով, կատաղութեամբ անոր շուրջը դառնալ սկսան:

Բան մը՝ որ դայթակղեցուց ոստիկանը:

Քիչ մը ատեն դիտեց այդ շարժումները, ու բոլորովին վեհ դիրք մը տալով ինքզինքին.

—Ապուշնե՛ր, ըսաւ, չէ՞ք գիտեր որու դէմ գտնուելնիդ. ինծի Պարպանթօն կ՚ըսեն, գաղթային ոստիկան Ֆրանսայի, փայլուն ասպարէզ մը ունեցած զինուորական կեանքի մէջ, քանիցս վիրաւորուած պատերազմներու պահուն և պատուանշան ստացած:

«Պարպանթօն կ՚ըսեմ, կը հասկնա՞ք, Պարպանթօն. ամէնէն կարող ոստիկաններէն մէկը Ֆրանսայի կառավարութեան, կատարեալ ոստիկան մը որ այս ծովեզերքը ինկած է պարզ նաւաբեկութեան մը հետեւանքով:

Բայց վայրենիները կրկին ականջ չկախեցին և դացին բոլորուեցան եռացող կաթսաներուն շուրջը, իրենց խնջոյ[…] ձեռնարկելու համար:

Այս անգամ Պարպանթօն չդիմացա[…]

Խոշոր քայլերով կաթսաներուն մ[…] գնաց, և յաջորդաբար անոնց ամէնուն […] պարունակութիւնը գետին թափեց:

Ասոր վրայ, վայրենիները կատաղ[…] թեան յայտնի նշաններ ցոյց տալ […] և իրենց կերակուրը թափուած տեսնել[…] վրէժխնդրութեան համար ձեռք […] դանակին և ահռելի աղաղակներ […] կելով խոյացան կաշկանդուած եւրոպա[…] ներուն վրայ, որոնք մինչեւ այն […] ձայն անգամ չէին հանած:

Պարպանթօն՝ այդ շարժումը տեսն[…] սուրը քաշեց և առաջ նետուեցաւ՝ […] դակ քալուածքով մը՝ որուն հետեւա[…] գլխարկը գետին գլորեցաւ. քիչ այն […] ջոցին՝ ուր կ՚ըսէր գայթակղած.

—Համբերութիւնս կը հատնի կոր. (… բասխանս է թ՚ա պու:)

Հրամի՞նք արդեօք:

Այդ խօսքը արտասանուածին […] բոլոր վայրենիներն ալ կեցան և […] վերջին ծայր ակնածանքով գետին ինկ[…] գլխարկին մօտենալ, զոր Պարպանթ[…] գլուխը կը դնէր:

(Շարունակելի)